



2016



# INDSATSKATALOG

Hjælpe midler, forbrugsgoder og boligindretninger

# Katalogets opbygning

## **KATALOGET ER OPDELT I TRE AFSNIT.**

**Afsnit 1** er en generel vejledning om kommunens serviceniveau. Afsnittet beskriver formålet med indsatskataloget, værdier for tildeling af indsats og principper for indsatser. Afsnittet beskriver også ICF samt KL's Fælles Sprog II (FS II).

**Afsnit 2** er et fagligt redskab, der er specifikt rettet mod visitatorer. Redskabet beskriver, hvordan visitator skal anvende FS II i visitationsprocessen.

**Afsnit 3** er et katalog over indsatsområder og kriterier for visitation til de enkelte hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretninger. Bruges som arbejdsredskab, når visitator skal bevilge indsatser.

# Indhold

## HJÆLPEMIDLER, FORBRUGSGODER OG BOLIGINDRETNINGER

Katalogets opbygning	3
<b>AFSNIT 1</b>	<b>9</b>
Formål	11
Principper for tildeling af hjælp	11
Lovgrundlag	13
Klassifikationer og redskaber	17
Fælles Sprog II i SUF	18
<b>AFSNIT 2</b>	<b>21</b>
Sagsbehandling	22
Helhedsvurdering	24
<b>AFSNIT 3</b>	<b>35</b>
Indsatsernes opbygning	37
<b>1.0 Tryksårsforebyggende hjælpemidler</b>	<b>42</b>
1.1 Tryksårsforebyggende madrasser	44
1.2 Tryksårsforebyggende puder	45
1.3 Tryksårsforebyggelse, div. hjælpemidler	47
<b>2.0 Personlig pleje</b>	<b>48</b>
Hjælpemidler til af- og påklædning	50
2.1 Hjælpemidler til af- og påklædning	50
2.2 Hjælpemidler til hårpleje	50
Hjælpemidler/boligindretninger til bad	51
2.3 Badetaburet, badebræt, bruseklapsæde m.m.	51
2.4 Badestol (med og uden hjul)	52
2.5 Småhjælpemidler til bad, hånd-, fod- og tandpleje	53

2.6 Greb i badeværelset	54
2.7 Skridsikring	54
2.8 Skydedør, vending af dør, bredere døråbning	55
2.9 Fjernelse af badekar, etablering af bruseplads	56
2.10 Håndvask	57
2.11 Blandingsbatterier	58
2.12 Forhøjelse af toilet mm.	59
2.13 Toiletstol, flytbar, med/uden hjul	60
2.14 Armstøtter til toilet	61
2.15 Vaske- og tørretoilet	61

## **3.0 Mobilitet** **64**

<b>Gangredskaber</b>	<b>66</b>
3.1 Stokke	66
3.2 Gangbukke	67
3.3 Rollator	67

<b>Kørestole</b>	<b>69</b>
3.4 Kørestol, manuel	65
3.5 Kørestol, komfortkørestol	71
3.6 El-kørestol med joystick, inden- eller udendørs eller kombineret indendørs og udendørs	72
3.7 Hjælpe motor til manuel kørestol	73
3.8 Trappekører, hjælpermanøvreret	74
3.9 Kørepose og regnslag	75

<b>Cykel, knallert og scooter</b>	<b>76</b>
3.10 Cykler, trehjulede cykler	76
3.11 Cykler, tohjulede cykler med hjælpe motor	79
3.12 El-scooter	81
3.13 Opladning og opbevaring af el-scooter	84
3.14 Knallert, trehjulet	86

## **4.0 Forflytning og senge** **88**

4.1 Plejeseng	90
4.2 Elevationssengebund	91
4.3 Sengeryglæn / hovedgærde indstilleligt	92
4.4 Mobil personløfter og mobil ståløfter	92
4.5 Personløftere – loftmonteret	94
4.6 Forflytningshjælpemidler	95
4.7 Kugledyne m.m.	96

## 5.0 Boligens Indretning 98

---

### Hjælpemidler og boligindretning i boligen 100

5.1 Forhøjerklodser	100
5.2 Fjernelse af dørtrin	101
5.3 Gelænder	102
5.4 Greb	103
5.5 Arbejdsstole	103
5.6 Hvilestole	104
5.7 Rullebord	105
5.8 Vinduesåbner	106

### Køkken 107

5.9 Køkkenændring/ombygning, udtræksplads	107
5.10 Køkken, småhjælpemidler til madlavning, opvask, spise og drikke og rengøring	108
5.11 Køkken, blandingsbatteri	108
5.12 Køkken, lukning af gas, elkogeplader m.m.	109
5.13 Spisearm, manuel eller elektronisk	110

### Adgangsforhold 112

5.14 Klapsæder i opgang	112
5.15 Adgang til altan	112
5.16 Automatisk døråbner	113
5.17 Dørtelefon med el-slutblik	114
5.18 Ramper – faste, transportable	115
5.19 Trappelift, kørestolslift	116

## 6.0 Varsling og alarmering 118

---

6.1 Nødkald	120
6.2 Alarm- og pejlesystemer	122
6.3 Timer- og alarmsystemer til brug i hjemmet	124

## 7.0 Syn, belysning, kommunikation m.v. 126

---

### Kommunikationshjælpemidler

7.1 Hjælpemidler til kommunikation	128
7.2 Hjælpemidler til kommunikation og informationssøgning til blinde og svagsynede	129
7.3 Hjælpemidler til at styre af computer	130
7.4 Struktur og planlægningshjælpemidler	131

### Læse og stave understøttelse

7.5 Hjælpemidler til læseunderstøttelse	132
---	-----

### Optiske hjælpemidler

7.6 Lupper	134
7.7 Billede- og tekstforstørrelse	135

### Ikke optiske hjælpemidler

7.8 Vægt med syntetisk tale	137
7.9 Ure til blinde og svagsynede	138
7.10 Særlig belysning	139

Bilag	141
-------	-----

Bilag 1 Borgerens hverdagsliv (A)	142
-----------------------------------	-----

Bilag 2 Den faglige vurdering (B1)	143
------------------------------------	-----

Definitioner:	145
---------------	-----

# AFSNIT I

2016



## Formål

Formålet med indsatskataloget er at sikre, at borgere, som er tilknyttet Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (SUF) i Københavns Kommune, bevilges den rette indsats ud fra Serviceloven og det politisk fastsatte serviceniveau.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i Københavns Kommune har udarbejdet dette indsatskatalog på området for hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretninger ud fra et ønske om, at kunne tilbyde borgerne i kommunen en ensartet og fleksibel service på området.

Forvaltningen ønsker:

- at der træffes ensartede afgørelser om bevilling af hjælpemidler til borgere med samme behov, og
- at der i hver enkelt sag tages udgangspunkt i borgerens individuelle behov og ud fra en konkret vurdering

Indsatskataloget beskriver det serviceniveau, forvaltningen har fastlagt på området og fungerer som et styringsredskab på området for hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretning.

### MÅLGRUPPE

Indsatskataloget retter sig primært mod visitatorer og ledere, der visiterer til bevilling af hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretninger efter Servicelovens rammer – hovedsageligt til borgere over 65 år med varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne.

### VISIONER SOM BAGGRUND FOR TILDELING AF INDSATS

Af København Kommunes ældrepolitik "Lev stærkt – hele livet" fremgår de tre visioner, der sætter retning for tilbuddene til ældre i kommunen:

'Frihed til at leve livet', 'Tryghed i hverdagen' og 'Medborgerskab hele livet'. Københavns Kommune indsætter og støtte skal, for at opfylde visionerne, gøre det muligt for borgerne at deltage aktivt og opleve tryghed og kvalitet i deres hverdagsliv. Indsatserne på ældreområdet har derfor til formål at forbedre og/eller fastholde borgernes muligheder for at fortsætte et aktivt og selvstændigt liv.

## Principper for tildeling af støtte

### BORGEREN

Hvis borgeren har potentiale for at øge sin funktionsevne, vil indsatsen altid have fokus på at støtte borgeren i at opnå en bedre funktionsevne fx gennem udrednings- og rehabiliteringsforløb. Først herefter tages der stilling til eventuel bevilling af hjælpemidler m.v.

Hvis borgeren ikke har ressourcer til at øge funktionsevnen, skal indsatsen så vidt muligt fokusere på at fastholde borgerens funktionsevne. Indsatsen planlægges sammen med borgeren, så borgeren deltager så aktivt som muligt og derved oplever sammenhæng og tilfredshed med hverdagslivet.

For at sikre at borgere, som modtager hjælpemidler i sammenhæng med andre indsatser fx hjemmepleje, genoptræning og sygepleje, oplever sammenhæng og kvalitet i støtten, er det afgørende at indsatserne sammentænkes, og at der er fokus på samarbejde og koordination mellem de forskellige aktører omkring borgeren.

### VISITATOR

Visitator skal arbejde ud fra et helhedssyn, hvor borgerens ressourcer og deltagelse er fundamentet i mødet med borgeren, og hvor borgerens individuelle behov tilgodeses. Der skal på samme måde være fokus på indsatser, der kan sikre, at borgeren bliver så uafhængig som muligt.

Det betyder eksempelvis, at visitator når en borger henvender sig første gang skal vurdere,

- om henvendelsen kan afsluttes uden sagsbehandling ved at give råd og vejledning over telefonen. Det kan fx være om forebyggelsescentre, klubber eller oplysning om muligheden for, at borgeren anskaffer et simpelt hjælpemiddel fra almindelig handel.
- om borgeren gennem et udrednings- og rehabiliteringsforløb kan opnå en forbedret funktionsevne og et så selvstændigt og meningsfuldt liv så muligt.
- om borgeren som led i eller som alternative til udrednings- og rehabiliteringsforløb skal tilbydes støtte og/eller hjælpemidler.

### TEKNISKE HJÆLPEMIDLER, FORBRUGSGODER OG BOLIGINDRETNINGER

Udgangspunktet for visitationen på området for hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretninger er en helhedsvurdering af borgerens behov. Helhedsvurderingen handler om at afdække i hvilket omfang den nedsatte funktionsevne begrænser borgeren i dagligdagen. Ved at lægge vægt på funktionsevnen understreges det, at det ikke er lidelsens omfang, der er afgørende, men derimod hvordan der kan kompenseres for følgerne af den nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne.

Sagsbehandlingen på hjælpemiddelområdet tager udgangspunkt i den rehabiliterende tankegang. Det indebærer, at de visiterede indsatser i høj grad involverer og understøtter borgerens mulighed for at opnå et selvstændigt og meningsfuldt liv. Inden bevilling af hjælpemidler, forbrugsgoder eller boligindretning skal det afklares, om borgerens nedsatte funktionsevne kan afhjælpes med træning.

Der foretages en revurdering af borgerens behov, hvis borgerens funktionsevne ændres, eller hvis borgerens problemstilling og livssituation fordrer det.

I forbindelse med sagsbehandlingen får borgeren rådgivning og vejledning om brug af de relevante hjælpemidler, og får tillige mulighed for at afprøve hjælpemidlerne.

## Lovgrundlag

Service\_loven er en rammelo\_vgivning, der beskriver rammerne for de indsatser, en kommune skal tilbyde ældre og svækkede borgere for at understøtte, at de kan klare dagligdagen. Loven præciserer, at formålet med den kommunale indsats er at fremme den enkelte borgers mulighed for at klare sig selv, lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Bevilling efter Service\_loven sker i henhold til det kommunale serviceniveau og efter en konkret og individuel vurdering. Det vil sige, at støtten gives på baggrund af en helhedsvurdering, hvor borgerens samlede situation, såvel fysisk, psykisk som socialt vurderes (ressourcer og potentialer for udvikling) og indgår i den faglige overvejelse i forhold til, hvilke indsatser og omfanget af indsatser borgeren er berettiget til.

### BEVILLING AF HJÆLPEMIDLER, FORBRUGSGODER OG BOLIGINDRETNINGER EFTER SERVICELOVENS §§ 112, 113 OG 116

Det overordnede mål med bevilling af hjælpemidler, boligindretninger og forbrugsgoder er at understøtte borgerens mulighed for at føre en selvstændig og normal tilværelse, og helst gøre borgeren uafhængig af andres støtte i dagligdagen.

#### Bevilling af hjælpemidler efter § 112

§ 112 handler om egentlige hjælpemidler, dvs. produkter, der er fremstillet med henblik på at afhjælpe en nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Kommunen skal yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet:

- *i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne*
- *i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller*
- *er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.*

#### Arbejds miljølovgivningen – Arbejdsredskaber

Afgrænsning mellem arbejdsredskaber og hjælpemidler kan være vanskelig.

- Som udgangspunkt er der tale om et arbejdsredskab, når det er en forudsætning for, at personalet kan udføre pleje af borgeren på forsvarlig måde (arbejds miljølovgivning)
- Som udgangspunkt er der tale om et hjælpemiddel, når det er et produkt, som giver
- borgeren mulighed for selv at udføre en aktivitet på trods af en varig nedsat funktionsevne (Jf. Service\_loven)

Hjælpemidler som også kan bevilges som et arbejdsredskab, er beskrevet under det pågældende hjælpemiddel i feltet ”Opmærksomhedspunkter”.

Ved bevilling af arbejdsredskaber henvises desuden til Arbejds miljø Københavns generelle beskrivelse af regler omkring pladsforhold ved brug af arbejdsredskaber og hjælpemidler i borgerens hjem hjem<sup>1</sup>.

<sup>1</sup>Link til vejledning på Arbejds miljø Københavns hjemmeside: <http://www.amk.kk.dk/>

### Bevilling af hjælpemidler til midlertidigt brug

Kommunen bevilger som udgangspunkt ikke hjælpemidler til borgere, hvis behov er midlertidigt. Hvis det vurderes, at borgeren vil kunne forbedre sin funktionsevne indenfor en overskuelig fremtid, kan borgeren være nødt til selv at anskaffe hjælpemidlet evt. leje det. Der findes dog situationer, hvor dette fraviges, hvilket er beskrevet nedenfor.

#### Hjælpemidler til midlertidigt brug ved udskrivelse fra hospital

Der er udarbejdet et snitfladekatalog som beskriver ansvarsfordelingen mellem region og kommunerne i forhold til behandlingsredskaber og hjælpemidler. Ligeledes er der i tillæg her til udarbejdet retningslinjer for ansvarsfordelingen mellem region og kommune i forbindelse med behov for midlertidige hjælpemidler ved udskrivelse fra hospital. Retningslinjerne og snitfladekataloget findes på KKintra<sup>2</sup>

#### Midlertidige hjælpemidler i forbindelse med udrednings- eller rehabiliteringsforløb eller andre indsatser

Hvis det vurderes, at en borger, i et rehabiliteringsforløb eller i forbindelse med visse andre af kommunens bevilgede indsatser, har brug for et midlertidigt hjælpemiddel til at understøtte indsatsen, kan det udlånes via visitationen i lokalområderne<sup>3</sup>.

### Bevilling af forbrugsgoder efter § 113

§ 113 handler om forbrugsgoder, som er defineret ved at være produkter, der er fremstillet og forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed.

§ 113. Kommunen skal yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingelserne i § 112, stk. 1 er opfyldt. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo. Stk. 2. Der kan kun ydes hjælp, når udgiften samlet er over 500 kr.

Forbrugsgoder kan bevilges på følgende forskellige måder:

- § 113 stk. 3. Hjælpen udgør 50 % af prisen på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art. Borgeren overtager ejerskabet og vil ikke kunne bevilges samme produkt igen efter § 113 stk 3.
- § 113 stk 4. Hvis der på grund af den nedsatte funktionsevne er nødvendigt med et produkt, der er dyrere end et almindeligt standardprodukt, eller hvis den nedsatte funktionsevne nødvendiggør en særlig indretning af forbrugsgodet, betaler kommunen de nødvendige merudgifter
- § 113 stk 5. Hvis forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne, betaler kommunen den fulde anskaffelsespris. Hjælpen gives som et udlån, det vil sige at kommunen har ejerskabet på produktet.

<sup>2</sup>Ansvarfordeling mellem region og kommune ifht hjælpemidler ved udskrivelse.  
Link: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/behandlingsredskaber-og-hj%C3%A6lpemidler-snitfladekataloget>

<sup>3</sup>Arbejdsgang for "Udlevering af hjælpemidler i forbindelse med hverdagsrehabilitering".  
Link: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/hverdagsrehabilitering>

Betingelserne for at opnå støtte til henholdsvis hjælpemidler (§112) og forbrugsgoder (§113) er enslydende.

De grundlæggende bevillingskriterier er således begrundet i lovgivningen, og kan opsummeres som principperne om **varighed, væsentlighed og bedst og billigst egnede**.

Ved **varighed** forstås, at der ikke inden for en overskuelig fremtid er udsigt til en bedring af den nedsatte funktionsevne, og at alle behandlings- og rehabiliteringsmuligheder er udtømt.

Det er en konkret og individuel vurdering, om hjælpemidlet i **væsentlig** grad kan afhjælpe borgerens nedsatte funktionsevne i den daglige tilværelse. Det er afgørende, at borgerens egne synspunkter inddrages i vurderingen af **væsentligheden** sammen med visitators faglige vurdering og lovgivningen. Det indgår også i vurderingen, om borgeren på andre måder kan kompenseres for den nedsatte funktionsevne. Der ydes hjælp til det bedst egnede og billigste hjælpemiddel.

Kommunen har indgået leverandøraftaler på de områder, hvor der er krav i forhold til udbudsreglerne, eller hvor det er relevant. Prisaftaler for hjælpemidler og boligindretninger er tilgængelige på KKintra.

### Bevilling af boligindretning efter § 116

§ 116. Kommunen skal yde hjælp til indretning af bolig til personer med varigt nedsat funktionsevne, når indretning er nødvendig for at gøre boligen bedre egnet som opholdssted for den pågældende.

Ved afgørelse af sager om mere omfattende og bekostelige boligændringer, skal visitator vurdere om der findes en mere hensigtsmæssig eller økonomisk afhjælpning af boligforholdene. Det kan eventuelt være at borger kan flytte til en bedre egnet bolig.

Ved bekostelige boligindretningssager skal det desuden tages i betragtning, om boligen kan være egnet til benyttelse gennem et længere tidsrum, og om udgifterne ved ændringerne anses for rimelige i forhold til de opnåede brugsmæssige fordele.

#### Ejertilladelser og underretninger

Visitor skal i forbindelse med bevilling af boligindretninger være opmærksom på, at der i mange tilfælde skal indhentes ejertilladelser eller sendes underretninger til boligforeningen, før boligindretningen kan udføres. På KKintra findes en oversigt over, hvilke tilladelser der skal indhentes og hvilke bevillingsbreve som borgeren skal have.

#### Fredede bygninger

Visitor skal i forbindelse med bevilling af boligindretninger generelt være opmærksom på om bygningen er fredet, da der i så fald skal søges om tilladelse til boligindretninger hos kulturstyrelsen.



### FRIT VALG AF HJÆLPEMIDLER OG BOLIGINDRETNING

Borgerne har mulighed for at vælge frit valg på hjælpemidler og boligindretninger, bevilget efter servicelovens §§ 112 og 116. Borgerne skal oplyses om muligheden for frit valg i forbindelse med sagsbehandlingen.

Når en borger benytter sig af retten til frit valg af et hjælpemiddel i stedet for at låne et af kommunens hjælpemidler, har borgeren selv ansvaret for at indkøbe hjælpemidlet. Det indkøbte hjælpemiddel skal leve op til kommunens krav til egnethed, og kommunens krav til produktet, skal fremgå af bevillingsskrivelsen. Borgeren bestiller selv hjælpemidlet og betaler den eventuelle merpris direkte til leverandøren. Hvis borgeren har betalt en merpris, vil hjælpemidlet stadig være kommunes ejendom. Det er vigtigt at vejlede borgerne om, at det i mange tilfælde er dyrt at vælge frit valg, da Københavns Kommune har mange indkøbsaftaler og derfor kan skaffe hjælpemidlet billigt. Borgerens tilskud er maksimalt den pris som kommunen kan skaffe hjælpemidlet til.

Når en borger benytter sig af retten til at vælge frit valg af boligindretning (materialer og/eller håndværker) er det borgerens ansvar at materialerne lever op til kommunens krav, og at den valgte håndværker er faglært og momsregistreret. Kommunens krav og tilskud fremgår af bevillingsskrivelsen, og borgeren betaler merudgiften, selvom det bliver dyrere end det beløb, som kommunen kan få udført boligindretningen for.

Arbejdsredskaber og forbrugsgoder er ikke omfattet af frit valg jf. principafgørelse 121-13. Hjælpemiddelcentret har udarbejdet fritvalgspjecer som kan udleveres til borgerne. De findes på KKintra.

## Klassifikationer og redskaber

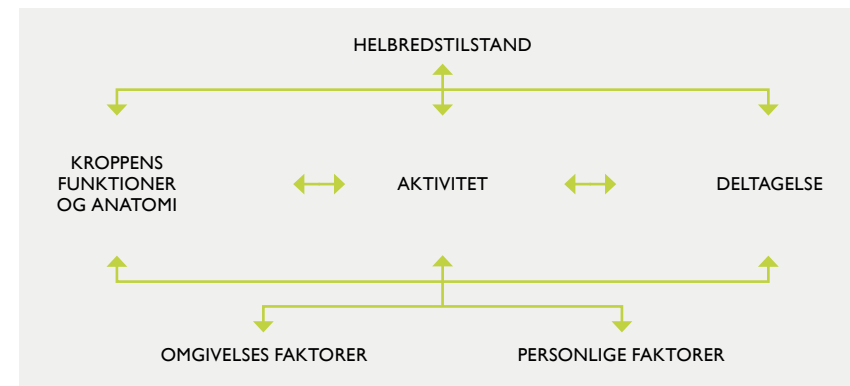
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i Københavns Kommunes anvender en tilpasset version af KL's Fælles Sprog II (FS II) som funktionsvurderingsredskab. Det betyder, at FS II danner baggrund for visitators vurdering af borgers behov for kommunale indsatser, såsom træning, hjælpemidler, aktivitetstilbud, praktisk hjælp og personlig pleje, midlertidige døgntilbud, varige botilbud, boligindretning m.v. FS II tager udgangspunkt i ICF's forståelsesramme og benytter sig af denne systematik.

International klassifikation af funktionsevne, funktionsevnenedsættelse og helbredstilstand (ICF) ICF er et tværfagligt og tværsektorielt værktøj, der identificerer og beskriver konsekvenser af funktionsevnenedsættelse. ICF udbreder fokus fra sygdom til mulighed for at deltage i et almindeligt hverdagsliv, i fællesskab med andre og i samfundet. ICF tager udgangspunkt i borgers ressourcer og sætter fokus på at bevare eller øge borgers funktionsevne og deltagelse i hverdagslivet.

ICF beskriver den samlede helbredstilstand ud fra samspillet af følgende:

- Funktionsevnen (kroppens funktioner og anatomi samt aktivitet og deltagelse i hverdagslivet)
- Kontekstuelle faktorer (omgivelsens betydning og personlige faktorer).

Beskrivelse af helbredstilstanden vha. ICF-mobilen er skitseret i figur 2.



Figur 2: Sammenspillet mellem komponenterne i ICF (Dahl & Schiøler, 2001)

### KL'S FÆLLES SPROG II

FS II bygger på ovenstående ICF model, men er en forsimpning af klassifikationsredskabet. FS II er udviklet for at give kommunerne et redskab, der kan understøtte visitator i afklaring af borgers behov og vurdering af den indsats, der er nødvendig. FS II er målrettet kommunens kerneopgaver med fokus på at kunne identificere og beskrive borgerens begrænsninger i funktionsevne i forhold til at kunne løse de daglige gøremål. Disse oplysninger er en forudsætning for, at Københavns kommune kan styre og prioritere ressourcerne og kvalitetssikre indsatser.

## Fælles Sprog II i SUF

Sundheds og omsorgsforvaltningen (SUF) i Københavns kommune har tilrettet FS II på en række områder. SUF har valgt, at visitator fortsat anvender metoden for god sagsbehandling (se side 22). Det betyder, at visitator kan fravælge at udrede alle aktivitetsområder, hvis visitator, ud fra en helhedsvurdering af borgerens samlet livssituation, vurderer, at ikke alle aktivitetsområder er relevant for den aktuelle ansøgning. Kun relevante områder vil ligge som faneblade i funktionsvurderingen FS II og skal dokumenteres. Dette afviger fra KL's FS II grundtanke, hvor alle aktivitetsområder i funktionsvurderingen udredes.

SUF har desuden valgt, at der scores fra 0-4 i alle datafelter både i den faglige vurdering, dvs. de 17 aktivitetspunkter og de personlige faktorer (mestring) samt i kroppens funktioner dvs. de fysiske og mentale begrænsninger. På den måde sikres en større detaljeringsgrad i forhold til betydningen af eventuelle begrænsninger. Dette afviger fra KL's FS II, hvor kroppens funktioner scores med et ja eller nej og de personlige faktorer scores med lav, middel og høj (se del 2).

# AFSNIT 2

2016



## Sagsbehandling

I Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i Københavns Kommune er ansvaret for visitation til indsatser samt ansøgninger om tekniske hjælpemidler, forbrugsgoder og boligindretning efter Serviceloven placeret på lokalområdekontorerne. Enkelte sagsområder er samlet som specialiserede enheder i Centralforvaltningen. Myndighedsansvaret ifht bevilling af personlige (kropsbårne) hjælpemidler, høretekniske hjælpemidler samt hjælpemidler til beboere på plejehjem er samlet hos Hjælpemiddelcentret. Desuden stiller plejehjem basisinventar til rådighed.

I mødet med borgeren anvender visitator Fælles Sprog II-funktionsvurderingen i KOS 2. FS II er både en afdækning af borgerens oplevelse af hverdagen, borgerens ønsker/prioriteter og visitators faglige vurdering af borgerens funktionsevne. I FSII skal der indgå en beskrivelse af visitators vurdering af hvorvidt borgeren opfylder væsentligheds- og varighedskriteriet, så det tydeligt fremgår, at disse indgår som en del af den samlede vurdering.

Hvis borgeren ikke oplever at have begrænsninger i forhold til sin hverdag, men visitator, via samtalen med borgeren eller oplysninger fra pårørende, praktiserende læge eller andre, vurderer at borgerens funktionsevne er svækket, må visitator gennem motivation af og samarbejde med borgeren søge muligheder for at støtte og øge borgerens funktionsevne. Det er visitators faglige vurdering, der vægtes højest i forhold til at sikre, at borgerens behov dækkes, men det kræver at borgerens perspektiv inddrages i beskrivelsen af, hvordan indsatsen skal tilrettelægges. Det er visitators faglige vurdering, der vægtes højest i forhold til at sikre, at borgerens behov dækkes, men det kræver at borgerens perspektiv inddrages i beskrivelsen af, hvordan indsatsen skal tilrettelægges.

Boligens indretning, borgerens netværk og familiemæssige forhold har også betydning for, hvilken indsats der visiteres til.

### METODE I SAGSBEHANDLING

Visitator anvender, som grundlag for sagsbehandlingen, metoden for god sagsbehandling, beskrevet i Socialministeriets metodehåndbog "God sagsbehandling på Ældreområdet"<sup>5</sup>. Metodehåndbogen understøtter, at sagsbehandlingen har særligt fokus på faglig og juridisk sammenhæng i sagsbehandlingen og overholder de gældende lovkrav.

Sagsbehandlingens faser beskrives i figur 4.

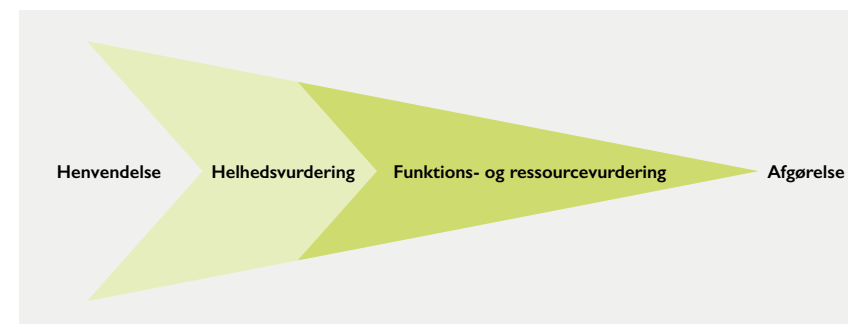


Figur 4: kilde; God sagsbehandling på ældreområdet, Styrelsen for Specialrådgivning og social Service, 2007.

Afdækningen af borgerens funktionsevne tager altid udgangspunkt i borgerens ansøgning eller ønske om støtte. Som beskrevet i FS II og "god sagsbehandling på ældreområdet" er det visitators ansvar at sikre, at det er den rette indsats, der gives, og at relevante områder af borgers hverdagsliv afdækkes (se figur 5).

I FS II er der fokus på, at sagen er tilstrækkelig oplyst til, at der kan træffes en afgørelse. Visitator skal dog være opmærksom på, at oplysninger, som skal behandles ifølge persondataloven § 5, skal være relevante og ikke må omfatte mere, end hvad der er nødvendigt. For at understøtte visitator i at indsamle oplysninger på en målrettet og struktureret måde og i overensstemmelse med ovenstående lovgivning, skal visitatoren anvende redskaberne fra "god sagsbehandling på ældreområdet". Her anvendes "tragtmødelen", som opdeler sagsbehandlingen i helhedsvurdering og funktions- og ressourcuvurdering (se figur 5). Helhedsvurderingen sikrer, at visitator får overblik over borgerens generelle situation og derved kan udrede, hvilke funktionsområder der er relevante for sagsbehandlingen. I Funktions- og ressourcuvurderingen går visitator i dybden med disse.

Tragtmodel:

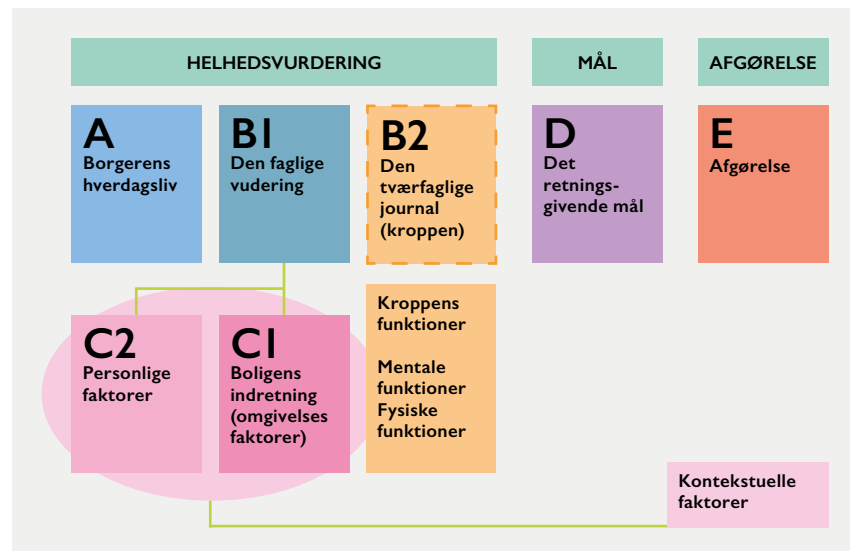


Figur 5: kilde; "God sagsbehandling på ældreområdet", metodehåndbog, Styrelsen for specialrådgivning og socialservice. 2004.

<sup>5</sup> "God sagsbehandling på ældreområdet", metodehåndbog, Styrelsen for specialrådgivning og socialservice, 2004.

## Helhedsvurdering

I nedenstående figur skitserer den overordnede sagsgang fra oplysning af sagen til afgørelse.



Figur 6: Datafelter i FS II (KL I. udgave, juli 2004)

Helhedsvurderingen opdeles i:

- A. Borgers hverdagsliv:** At afklare borgerens behov. Borgeren bidrager som ekspert på eget liv med at beskrive hverdagen, hvad der volder problemer, og hvad der kunne være en hjælp.
- B. Den faglige vurdering:** Vurdering af borgerens funktionsevne i relation til en række dagligdags aktiviteter.  
– Herunder afdækning af de primære årsager til borgerens begrænsninger i at udføre aktiviteter.

I nedenstående afsnit beskrives hver del af FSII funktionsvurderingen og visitators opgave i forhold til at sikre relevant oplysning. Desuden er der udarbejdet et hjælpedokument målrettet henholdsvis visitator og leverandør, der indeholder FSII vurderingsskemaer og eksempler på praktisk anvendelse<sup>6</sup>. Findes på KKintra under Fælles Sprog II.

<sup>6</sup>Myndighedens lille hjælper og leverandørens lille hjælper: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/indsatskatalog-2014>

## FUNKTIONS- OG RESSOURCEVURDERING

### Borgerens hverdagsliv (A)

**A**  
Borgerens hverdagsliv  
(Deltagelse)

Der fokuseres på borgers egen oplevelse af, hvordan han/hun kan udføre aktiviteterne, og om han/hun oplever begrænsninger i hverdagen. Det er visitators ansvar at spørge ind til aktivitetsområderne, hvis det skønnes relevant for sagsbehandlingen og afgørelsen.

I dialogen med borgeren indsamler visitator data om borgerens hverdagsliv på de af følgende 9 overordnede aktivitetsområder, som skønnes relevante.

1. Daglig husførelse
2. Personlig hygiejne
3. Måltider
4. Indkøb
5. At komme omkring
6. Kontakt til familie og venner
7. Interesser/hobber
8. Arbejde/uddannelse
9. Vedligeholdelse af bolig/have

KL har valgt ikke at medtage aktivitetsområderne 6-9: *arbejde, interesser/hobber, kontakt til familie og venner samt vedligeholdelse af bolig/have* i den faglige vurdering (B1). Det ændrer dog ikke på, at disse områder stadig skal have plads i samtalen med borgeren, og de skal derfor dokumenteres under *borgerens hverdagsliv* (A). Oplysningerne skal inddrages i sammenfatningen af den faglige vurdering, når de er betydningsbærende for afgørelsen, og de danner dermed, sammenholdt med beskrivelserne i den faglige vurdering, grundlag for afgørelsen til borger.

Visitator markerer i funktionsvurderingen:

- Hvordan borgeren oplyser at udføre aktiviteten
  - Om borger oplever begrænsning i forhold til aktiviteten
- Det er borgerens oplevelse, der dokumenteres.

A-BORGERS HVERDAGSLIV			
Udfører selv	Udfører dele af aktiviteten	Udfører ikke selv aktiviteten	Ej vurderet
<p>Det kan være med eller uden besvær.</p> <p>Det vil sige, at det kan være problemfrit for borgeren at udføre aktiviteten – eller</p> <p>Det kan tage tid eller være besværligt.</p>	<p>Det kan være med eller uden besvær.</p> <p>Resten af aktiviteten bliver enten ikke udført, eller borgeren får støtte fra andre til at udføre resten af aktiviteten. (Det er i denne sammenhæng uinteressant, hvem der eventuelt støtter borgeren).</p>	<p>Aktiviteten bliver enten ikke udført, eller andre udfører aktiviteten for borgeren.</p> <p>(Det er i denne sammenhæng uinteressant, hvem der eventuelt støtter borgeren).</p>	<p>Endelig kan svar-kategorien benyttes, hvis visitator ikke har haft mulighed for at spørge til borgerens oplevelse af den konkrete aktivitet.</p>

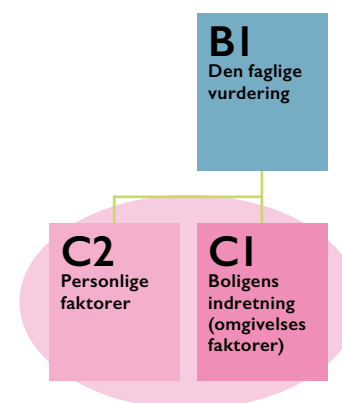
BETYDNING	
Oplever ingen begrænsninger	Oplever begrænsninger

Figur 7

For at afklare om borgeren har ressourcer til at ændre på udførelsen af aktiviteter, spørger visitator til årsagen til de oplevede begrænsninger. Der skal i dialogen være fokus på, om der er grundlag for at borgerens ressourcer kan øges, så borgeren selv kan varetage opgaven, eller om borgeren allerede har tilstrækkelige ressourcer. Rent praktisk kan visitator benytte samtaleteknikker som "den inviterende samtale" i dialogen med borgeren.

Borgerens oplevelse af egne begrænsninger er et skridt på vejen for visitator til at afklare, hvad der er borgerens ønsker og prioriteter.

## DEN FAGLIGE VURDERING (BI)



Den faglige vurdering af borgerens funktionsevne foretages af visitator og er helt central, når afgørelsen skal begrundes. Derfor skal visitator sikre, at oplysningen af sagen er fagligt dækkende for borgerens funktionsevne, da det er den faglige vurdering, som danner grundlag for, om borgeren er berettiget til kommunale indsatser.

I den faglige vurdering udredes også de kontekstuelle faktorer, som boligens indretning og de personlige faktorer (Mestringskapacitet).






I "Dataindsamlingen"(A) er der fokus på borgerens vurdering af egen funktionsevne, mens "Den faglige vurdering"(B) har fokus på, hvad visitator vurderer, at borgeren rent faktisk kan på det tidspunkt, hvor vurderingen foretages. Der er fokus på borgerens funktionsevne både fysisk og mentalt. Rent praktisk kan visitator have behov for at benytte sig af praktisk afprøvelse af borgerens funktioner eller af oplysninger fra tredje part.

### BI Den faglige vurdering (Aktivitet)

Visitators faglige vurdering tager udgangspunkt i følgende 17 aktivitetspunkter og vurderer borgerens evne til at planlægge, iværksætte og udføre aktiviteten. Definitionerne præciseres i bilag 2.

1. At gøre rent
2. At vaske tøj/linned
3. At bade
4. At vaske sig
5. At pleje kroppen
6. At klæde sig af og på
7. At foretage toiletbesøg
8. At spise
9. At drikke
10. At lave mad
11. At sikre indkøb af hverdagens varer
12. At færdes i egen bolig
13. At færdes udendørs
14. At anvende kollektive transportmidler
15. At flytte sig
16. At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter
17. At forebygge forværring af sygdom/tab i funktionsevne.

Visitatorens faglige vurdering af borgerens begrænsninger og deltagelse i aktiviteterne scores fra 0-4. Et hjælpemiddel kan i denne sammenhæng indgå i denne vurdering som personassistance.

FUNKTIONSEVNE				
0 	1 	2 	3 	4 
Ingen/ ubetydelige begrænsninger	Lette begrænsninger	Moderate begrænsninger	Svære begrænsninger	Totale begrænsninger
Borgeren er selvstændig og har ikke behov for personassistance for at udføre aktiviteten.	Borgeren er den aktive part og kan med let personassistance udføre aktiviteten.	Borgeren er den aktive part og kan under forudsætning af moderat personassistance udføre aktiviteten.	Borgeren deltager og kan under forudsætning af omfattende personassistance udføre aktiviteten.	Borgeren er ude af stand til at udføre aktiviteten og har brug for fuldstændig personassistance for at udføre aktiviteten.

Figur 8 skema over funktionsevne.

For at beskrive sammenhængen mellem de ydre/indre påvirkninger og borgerens funktionsevne udredes de kontekstuelle faktorer, der beskriver boligens indretning (C1) og borgerens mestringsevne (C2).

### BOLIGENS INDRETNING (C1)

#### C1 Boligens indretning

Boligens indretning kan enten fremme eller begrænse borgerens muligheder for at udføre egne aktiviteter. Der registreres, i hvilken grad boligens indretning begrænser borgerens evne til at udføre aktiviteter. Dette gøres for hvert rum samt for boligens adgangsforhold (fra boligen og ud). Visitatoren dokumenter for hvert rum i boligen, om indretningen er egnet eller uegnet

BOLIGENS INDRETNING	
Boligens adgangsforhold (fra boligen og ud), køkkenets indretning, opholdsrummets indretning, soveværelsets indretning, toilettets indretning, badeværelsets indretning	
Egnet	Uegnet
Indretningen giver ingen begrænsninger i borgerens evne til at udføre daglige aktiviteter.	Indretningen giver totale begrænsninger i borgerens evne til at udføre daglige aktiviteter.

Figur 9

### PERSONLIGE FAKTORER (C2)

#### C2 Personlige faktorer

De personlige faktorer er et samlet udtryk for de indre og ydre ressourcer, som en person kan mobilisere i mødet med hverdagslivets oplevelser og hændelser – vi kalder det også personens mestringsevne. Til mestringsevnen hører også livserfaring, alder, køn og socialstatus.

Mestringsevnen kan beskrives som en del af et menneskes personlighed: en måde at tænke, være og handle på. I FSII er mestringsevne et overordnet udtryk for, hvordan borgeren tackler belastninger og nye situationer. Forskelle i mestringsevnen kan forklare, hvorfor to borgere med samme tab af funktionsevne ikke oplever samme begrænsninger i udførelse af en aktivitet. Mestringsevnen afgør, om borgeren ser ændringer som belastninger eller som udfordringer, der rummer nye muligheder

Ved at fokusere på mestringsevne bliver medarbejderen opmærksom på, om borgeren har de fornødne ressourcer til at håndtere hverdagens udfordringer. Hvis de fornødne ressourcer ikke er til stede, kan man enten støtte borgeren i at udvikle/øge ressourcer eller søge at justere omgivelsernes krav, så borgeren oplever at have tilstrækkelige ressourcer til rådighed og derfor kan handle og tage hånd om sig selv, sin familie og egen situation<sup>7</sup>.

Det er en del af den faglige vurdering at vurdere borgerens mestringsevne. Det er altså visitatorens vurdering af borgerens mestringsevne, som scores. Mestringsevnen må vurderes ud fra det, som borgeren fortæller om sine erfaringer og holdninger til udfordringer i hverdagen, og om de ressourcer, som findes hos borgeren selv og i borgerens netværk. Scoring af mestringsevnen er således alene et udtryk for hvordan visitator vurderer, at borgeren mestrer sin hverdag.

<sup>7</sup> KL har valgt at anvende sociologen Antonovskys teorier om mestringsstrategier som grundlag i visitationen.

Skemaet beskriver scoringerne af borgerens mestringsevne. Visitatoren scorer fra 0-4, hvor 0 beskriver borgeren med høj mestringsevne og en stærk oplevelse af sammenhæng, og 4 beskriver modpolen.

<b>MESTRINGSEVNE</b> Mestringsevne er i FSII et overordnet udtryk for, hvordan visitator vurderer, at borger tackler belastninger og nye situationer.				
0	1	2	3	4
Høj	Middel høj	Middel	Nedsat	Lav
Borgeren har ingen begrænsninger i at kunne klare belastninger og uvante situationer.  Borgeren ser altid krav og udfordringer som værd at investere og engagere sig i.  Borgeren har altid tilstrækkelige ressourcer (egne og andres) til rådighed til at klare hverdagens krav og udfordringer.	Borgeren har lette begrænsninger i at kunne klare belastninger og uvante situationer.  Borgeren ser for det meste krav og udfordringer som værd at investere og engagere sig i.  Borgeren har for det meste tilstrækkelige ressourcer (egne og andres) til rådighed til at klare hverdagens krav og udfordringer.	Borgeren har moderate begrænsninger i at kunne klare belastninger og uvante situationer.  Borgeren ser af og til krav og udfordringer som værd at investere og engagere sig i.  Borgeren har af og til tilstrækkelige ressourcer (egne og andres) i forhold til at klare hverdagens krav og udfordringer.	Borgeren har svære begrænsninger i at klare belastninger og uvante situationer.  Borgeren ser sjældent udfordringer og krav som værd at investere og engagere sig i.  Borgeren har sjældent tilstrækkelige ressourcer (egne og andres) i forhold til at klare hverdagens krav og udfordringer.	Borgeren har totale begrænsninger i at kunne klare belastninger og uvante situationer.  Borgeren ser aldrig udfordringer og krav som værd at engagere sig i.  Borgeren har aldrig tilstrækkelige ressourcer (egne og andres) i forhold til at klare hverdagens krav og udfordringer.

Figur 10. På opgave portalen findes "lille hjælper" som indeholder eksempler.

## DEN TVÆRFAGLIGE JOURNAL (B2)

**B2**  
Den tværfaglige journal (kroppen)  
  
Sygdomme/helbredsoplysninger  
  
Kroppens funktioner  
  
Mentale funktioner  
Fysiske funktioner

Oplysningerne i "den tværfaglige journal" adskiller sig fra de øvrige oplysninger i FSII, fordi de relaterer sig til borgerens sundhedstilstand og deles af flere faggrupper.

Den tværfaglige journal beskriver borgerens sundhedstilstand herunder sygdomme/helbredsoplysninger. Journalen er tværfaglig og opdateres af alle faggrupper, som har specifik viden med relevans for borgerens situation. Helbredsoplysninger, som handler om Sundhedsloven, varetages udelukkende af kommunale sygeplejersker, fysio- og ergoterapeuter samt social- og sundhedsassistenter. Den tværfaglige journal bruges til at udveksle oplysninger mellem kommunen og praktiserende læge og sygehus.

Visitator anvender den del af den tværfaglige journal, som handler om borgerens mentale og fysiske funktioner. Scoringerne af borgerens mentale og fysiske funktioner underbygger visitators afgørelse, fordi årsagen til eventuelle begrænsninger i borgerens evne til at udføre en aktivitet samt deltagelse i hverdagens aktiviteter har betydning for sammensætningen af indsatser.

I nedenstående skemaer er de mentale og fysiske funktioner beskrevet. Der scores fra 0-4, hvor 0 betegner den helt velfungerende borger uden mentale eller fysiske problemstillinger.

<b>FYSISKE FUNKTIONER</b> (det er betydningen af den fysiske funktionsnedsættelse i hverdagslivet)				
0	1	2	3	4
Har ingen fysiske begrænsninger eller er fuldt kompensert for funktionsnedsættelse med hjælpemidler	Har lette fysiske begrænsninger	Har moderate fysiske begrænsninger	Har svære fysiske begrænsninger	Har totale fysiske begrænsninger.

Figur 11. Skema til vurdering af borgers fysiske tilstand. Se "lille hjælper" for eksempler.



De mentale funktioner handler om borgers kognitive evner, modsat den faglige vurderingsbeskrivelse af mestringsveje, der handler om borgers personlighed og erfaring.

MENTALE FUNKTIONER (det er betydningen af den mentale funktionsnedsættelse i hverdagslivet)				
0	1	2	3	4
Ingen/ubetydelige begrænsninger i forhold til orienteringsevne, opmærksomhed og koncentrationsevne	Lette begrænsninger i forhold til orienteringsevne, opmærksomhed og koncentrationsevne	Moderate begrænsninger i forhold til orienteringsevne, opmærksomhed og koncentrationsevne	Svære begrænsninger i forhold til orienteringsevne, opmærksomhed og koncentrationsevne	Totale begrænsninger i forhold til orienteringsevne, opmærksomhed og koncentrationsevne
Ingen problemer med, intellektuelt, at tilegne sig nye færdigheder	Kan intellektuelt tilegne sig nye færdigheder, evt. med få gentagelser.	Kan under gentagen vejledning tilegne sig nye færdigheder.	Har svært ved at fastholde informationer og kan ikke lære nyt. Har svært ved at holde koncentrationen og afledes let.	Kan ikke fastholde informationer og kan ikke lære nyt. Handlingslammet og kan ikke koncentrere sig om at modtage vejledning.
Psykisk velfungerende	Stort set psykisk velfungerende	Er i perioder mindre psykisk velfungerende.	Har daglige psykiske problemer	Har forvrænget virkelighedsopfattelse.

Figur 12. Skema til vurdering af borgers mentale tilstand. Se "lille hjælper" for eksempler.

## SAMMENFATNING

Når visitatoren har oplyst sagen, afsluttes dialogen med borgeren med en forventningsafstemning i forhold til kommunens serviceniveau. Den samlede vurdering sammenfattes og i fritekst beskrives: hvad borgeren søger om, hvor besøget har fundet sted, og hvem der deltog i mødet. Desuden beskrives borgerens ressourcer og potentialer. Afslutningsvis opsummerer visitator situationen. Borgeren og visitator drøfter, hvad formålet med de visiterede indsatser skal være. Visitator beskriver, hvilke faktorer der er lagt vægt på i indsatstildelingen.

## AFGØRELSE (E)

**E**  
Afgørelse

Visitator udarbejder et afgørelsesbrev. Afgørelsesbrevet indeholder beskrivelser af hvilke indsatser borgeren har fået bevilliget og formålet med indsatserne, og kan ligeledes indeholde begrundet afslag. Afgørelsesbrevet fremsendes til borgeren.

Hvis borgeren ikke ønsker at medvirke til oplysningen af sagen, og oplysningerne ikke kan indhentes uden borgeres samtykke, må visitator træffe afgørelsen på det foreliggende grundlag. Det kan medføre, at der må gives et afslag på det ansøgte, da der ikke er tilstrækkelige oplysninger til at kunne vurdere, om borgeren kan få den støtte, der søges om. Hvis borger ikke vil medvirke, skal visitatoren så vidt muligt sikre, at borgeren kognitivt forstår, hvilke konsekvenser det kan have for sagen, at borgeren ikke medvirker i sagsoplysningen (jf. Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område). Hvis borgeren på grund af psykisk nedsat funktionsevne ikke er i stand til at varetage sine interesser, skal man være opmærksom på Servicelovens § 82 om kommunens særlige handlepligt, selvom man ikke kan opnå borgerens samtykke.

AFSNIT 3

2016



## Indsatsernes opbygning

Indsatserne er inddelt i følgende 7 hovedområder:

- **Tryksårsforebyggende hjælpemidler**
- **Personlig pleje**
  - Hjælpemidler til af- og påklædning
  - Hjælpemidler/boligindretninger til bad
- **Mobilitet**
  - Gangredskaber
  - Kørestole
  - Cykel, knallert og scooter
- **Forflytning, arbejdsredskaber og senge**
- **Boligens indretning**
  - Hjælpemidler og boligindretning i boligen
  - Køkken
  - Adgangsforhold
- **Varsling og alarmering**
- **Syn, belysning, kommunikation mv.**

Under de 7 områder er de forskellige indsatser beskrevet efter samme opbygning. I den farvede barre øverst er indsatsens **navn**, **ISO klassificering** samt efter hvilke **paragraf/paragraffer** indsatsen kan bevilges. Derudover beskrives indsatsen ved hjælp af 5 rubrikker som vist og beskrevet nedenfor:

<b>I.3 Overskrift på indsatsen – fx badestol (ISO xx.xx.xx)</b> Serviceloven § xxx.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	Her beskrives, hvad indsatsen typisk indeholder
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Den faglige vurdering og kriterier for tildeling af indsats. Der tages udgangspunkt i SUF's version af FSII. Visitator skal sikre, at oplysningen af sagen er fagligt dækkende for borgers funktionsevne, da det er den faglige vurdering, som danner grundlag for, om en borger er berettiget til kommunale indsatser.</p> <p>Funktionsvurderingen i FSII beskriver borgerens funktionsevne og er visitators faglige redskab i forhold til at vurdere om borgerens nedsatte funktionsevne er af en sådan karakter, at borgeren er berettiget til en given indsats. Dette såfremt, at borgeren ligeledes opfylder kriterierne for væsentlighed og varighed, når det gælder §112 og §113 og boligens egnethed, som opholdssted for borgeren, når det gælder §116.</p> <p>Selve vurderingen omkring opfyldelse af væsentlighed og varighed eller boligens egnethed beskrives/dokumenteres i sammenfatningen.</p> <p>Det er vigtigt at være opmærksom på, at fanen i funktionsvurderingen <i>boligens indretning</i> altid skal udfyldes, og at det er under denne fane at relevante oplysninger om boligens beskaffenhed eller mangler beskrives.</p>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Særlige forhold der relaterer sig til netop denne indsats.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	Afledte forhold, som kan opstå i forbindelse med den bevilgede indsats.
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen.</b>	Beskrivelse af hvad der ikke indgår i indsatsen.

**LEVERING**

Hjælpemidlerne leveres primært fra Hjælpemiddelcentret. I størst mulig udstrækning anvendes genbrugshjælpemidler.

Boligindretninger udføres af Håndværkerteamet på Hjælpemiddelcentret eller af private hånd- værkere/leverandører.

**REPARATION**

Reparation er som udgangspunkt en del af indsatsen. I de tilfælde, hvor det ikke gør sig gældende, vil det fremgå af feltet *Hvad indgår ikke i indsatsen*.

Reparation af boligindretning er ikke omfattet af indsatsen. I de tilfælde, hvor det alligevel er omfattet, vil det fremgå af feltet *Indsatsen omfatter typisk*.

**DRIFTDRIFT OG VEDLIGEHOLDELSE**

Drift og vedligeholdelse af hjælpemidlet er som udgangspunkt ikke inkluderet i indsatsen. Det vil sige, at borgeren som udgangspunkt selv er ansvarlig herfor. Der hvor det undtagelsesvis alligevel indgår, vil det fremgå af feltet *Indsatsen omfatter typisk*.

**OPFØLGNING**

Opfølgning er beskrevet i indledningen til alle 7 områder. Som udgangspunkt beror behovet for opfølgning på en konkret individuel faglig vurdering ofte ved telefonisk kontakt. Der kan dog være tilfælde, hvor andet er gældende. I så fald vil det være beskrevet i indledningen til hjælpemidlet eller boligindretningen.

**AFPRØVNINGER**

Afprøvnings kan opdeles i 4 formål. 1) Afprøvning for at afklare borgerens evne til at færdes i trafikken, 2) Afprøvning for at afklare borgerens evne til at anvende produktet og 3) afprøvning for at afklare hvorvidt produktet afhjælper borgerens aktivitetsproblematik 4) afprøvning for at afklare borgerens eventuelle behov for tilpasing af hjælpemidlet. Afprøvning kan både foregå i borgerens hjem, nærmiljø eller på Hjælpemiddelcentret eller andre specialenheder.

**REETABLERING**

Når visitator skal udrede hvorvidt reetablering er indholdt i indsatsen eller ej – henvises til "Boligguiden" hvor det tydeligt fremgår hvornår reetablering er indholdt, og hvornår det ikke er. Guiden findes i dokumentet *Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser*, se nedenfor.

## **VEJLEDNINGER, ARBEJDSGANGE MM.**

Der henvises til en række vejledninger, pjecer og andre hjælpedokumenter. Links til de pågældende dokumenter er samlet nedenfor.

- *Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser*  
("Bolliguiden")
- *Huskeliste til boligindretninger*  
Begge vejledninger findes her: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/boligindretninger-%C2%A7-116>
- *Braden skalaen*  
(herunder forklaring af brugen) findes her: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/braden-skala-ri-sikoscoring-af-tryks%C3%A5rstruede-borgere>
- *Diverse pjecer*  
Findes på KKintra på siden: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/pjecer-om-hj%C3%A6lpemidler-og-boligindretninger>
- *Leverandøraftaler*  
Leverandøraftaler på hjælpemidler findes på KKintra på siden: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/prisaftaler-tekniske-hj%C3%A6lpemidler>  
Leverandøraftaler på boligindretninger findes på KKintra på siden: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/prisaftaler-boligindretninger>
- *Standardpriser for forbrugsgoder*  
Findes på KKintra på siden: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/standardpriser-forbrugsgoder-%C2%A7113>
- *Arbejdsgang: Bevilling af cykler – trin for trin*  
Findes på KKintra på siden: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/3-hjulede-cykler-og-knallerter>
- *Arbejdsgange for alarm- og pejlesystem*  
Findes på KKintra på siden: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/alarm-og-pejlesystemer-til-borgere-i-egen-bolig>
- *Arbejdsgang for bevilling af vaske- og tørretoiletter*  
Findes på KKintra på siden: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/vaske-og-t%C3%B8rretoiletter-til-borgere-i-egen-bolig>
- *Ansøgning om ambulancekørsel til nødkald I*  
Findes på KKintra på siden: <http://suf.kkintra.kk.dk/indhold/n%C3%B8dkald>

# 1.0 Tryksårs- forebyggende hjælpemidler

## INDHOLD

- 1.1. Tryksårsforebyggende madrasser
- 1.2. Tryksårsforebyggende puder
- 1.3. Tryksårsforebyggelse, div. hjælpemidler

## FORMÅL

At forebygge, aflaste og behandle tryksår.

At forebygge og medvirke til heling af tryksår samt modvirke forværring af et allerede opstået tryksår.

At kompensere for nedsat kredsløb.

## FAGLIGT KVALITETSMÅL

Hjælpemidlet tildeles ud fra en opdateret viden om forebyggelse og behandling på tryksårsområdet. At motivere borgeren til aktiv medvirken til behandling og forebyggelse af tryksår samt korrekt brug af hjælpemidlet. Der sikres løbende opfølgning af hjælpemidlets funktion og effekt. Behov for tilpasning vurderes individuelt ved tildeling af hjælpemidlet. Valg af tryksårsforebyggende hjælpemiddel træffes ud fra en faglig risikovurdering i samarbejde med hjemmeplejen/sygeplejen.

## BORGERENS KVALITETSMÅL

Borgeren oplever, at gener mindskes/afhjælpes. Borgeren får relevant viden om forebyggelse af og risiko for udvikling af tryksår og bliver herved i stand til aktivt at medvirke til forebyggelse og behandling.

## ORGANISATORISKE KVALITETSMÅL

Samarbejdspartnere, der kommer i borgerens hjem, skal medvirke til at følge op på at hjælpemidlet aflaster og forebygger. Sagsbehandling af ansøgning om tryksårshjælpemidler bliver altid betragtet som en hastesag.

## OPFØLGNINGSMÅL

Der sikres løbende opfølgning af hjælpemidlets funktion og effekt ved en koordineret, tværfaglig indsats. Opfølgningen vurderes individuelt.

Hjemmepleje/sygepleje står for løbende risikovurdering af borgeren og løbende vedligeholdelse af tryksårsforebyggende hjælpemidler. Hjemmepleje/sygepleje kontakter visitationen ved behov for yderligere tryksårsforebyggende tiltag.

## HENVISNING TIL ANDRE RELEVANTE KVALITETSOMRÅDER

For udredning og anbefaling af behandling samarbejdes der med Sårhelingscentret på Bispebjerg Hospital.

**I.1 Tryksårsforebyggende madrasser (ISO 04.33)**

Serviceloven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Skummadras</li> <li>• Luftmadras, statisk – topmadras</li> <li>• Luftmadras, dynamiske, vekseltryk – hel-/topmadras</li> <li>• Inkontinensbetræk</li> <li>• Pumpe</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgere der er tryksårstruede eller allerede har udviklet tryksår. Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At forebygge sygdom/tab af funktionsevne</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgerens omgivelser og sengens beskaffenhed er afgørende for madrasvalg.</p> <p>Tryksårsrisikoen vurderes jf. Braden skalaen. Madrassernes behandlingseffekt indeles efter samme risikovurdering som Braden skalaens:</p> <p><b>Lavrisiko:</b> statisk luftmadras, skum opskåret i tern, viscoelastisk skum.</p> <p><b>Middelrisiko:</b> skum opskåret i tern, viscoelastisk skum, statisk luftmadras, dynamisk luftmadras,</p> <p><b>Højrisiko:</b> dynamisk luftmadras</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Anvendelse af trykafastende madrasser erstatter ikke behovet for Venderegime.</p> <p>Hvis borgeren er permanent sengeliggende, laves der aftale med hjemmeplejen i forhold til levering af ny madras.</p> <p>Hvis hjemmeplejen anvender vendesystem skal dette geninstalleres ved ny madras.</p> <p>Vær obs på:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kan/skal borgeren selv forflytte sig ind og ud af sengen?</li> <li>• Forhøjede sengeheste skal bestilles, når der bevilges en vekseltrykluftmadras</li> <li>• Hvem skal foretage sengeredning efter levering?</li> </ul>

<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Borgeren, pårørende og hjemmepleje skal instrueres i brug og forflytning da indsigt og korrekt brug er nødvendig for behandlingen. Ved brug af dynamiske madrasser er undervisning og supervision af pårørende nødvendig. Instruktion og undervisning foretages i samarbejde med firmakonsulent.</p> <p>Som udgangspunkt bevilges der ikke trykafastende madrasser på grund af smerter.</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på tryksårsforebyggende madrasser. Se leverandøraftalen på KKIntra.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Madras i almindeligt skum</li> <li>• Syntetisk- og medicinsk lammeskind</li> <li>• Drift og vedligeholdelse</li> </ul>

**I.2 Tryksårsforebyggende puder (ISO 04.33)**

Serviceloven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Skumpuder</li> <li>• Luftpuder</li> <li>• Gelepuder</li> <li>• Kombinationspuder f.eks. skum/gelé eller skum/luft</li> <li>• Positioneringspuder</li> <li>• Vekseltrykpuder</li> <li>• Inkontinensbetræk</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgere der er tryksårstruede eller allerede har udviklet tryksår.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At forebygge sygdom/tab af funktionsevne</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Tryksårsrisikoen vurderes ud fra kriterierne: lav, middel, højrisiko. Pudernes behandlingseffekt indeles efter samme risikovurdering som Braden skalaens.</p> <p><b>Lavrisiko:</b> konturformet skum, skum opskåret i tern, viscoelastisk skum, gelépude.</p> <p><b>Middelrisiko:</b> skum opskåret i tern, viscoelastisk skum, statisk luftpude, dynamisk luftpude, gelépude</p> <p><b>Højrisiko:</b> statisk luftpude, dynamisk luftpude, gelepude, polyurethan pude.</p>

<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Opmærksomhedspunkter ved brug af vekseltrykpuder:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vekseltrykpuder kræver opsætning.</li> <li>• Vekseltrykpuder kræver ligeledes løbende kontrol og vedligeholdelse.</li> <li>• Viden om og korrekt brug af vekseltrykpude er nødvendig for behandlingen. Visitor underviser borgeren/pårørende/hjælperen i brug af puden, når den leveres</li> <li>• Instruktion og undervisning foretages evt. i samarbejde med firmakonsulent.</li> <li>• Pudene bør optimalt set placeres på et fast underlag for at opnå maksimal effekt af den tryksårforebyggende pude.</li> </ul> <p>Der bevilges altid ekstra betræk til pudene.</p> <p>Skumpuder, gelepuder og luftpuder bør dagligt tjekkes for luft, rystes eller geledele bør masseres.</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på trykaflastende pudere. Se leverandøraftalen på KKintra.</p>
<b>Hvad indgår ikke indsatsen</b>	<p>Standard lejringspuder fx krøjerkuglepude, hovedpuder, lændepuder, skråpuder og nakkestøttepuder.</p> <p>Der bevilges ikke en trykaflastende pude udelukkende af komfort hensyn.</p>

<b>I.3 Tryksårforebyggelse, div. hjælpemidler (ISO 09.06)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hæl- og fodaflastere</li> <li>• Albueaflastere</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgere der er tryksårstruede eller allerede har udviklet tryksår. Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At forebygge sygdom/tab af funktionsevne</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Tryksårerisikoen vurderes ud fra kriterierne: lav, middel, højrisiko.</p> <p>Valg af aflastning træffes ud fra en faglig risikovurdering i samarbejde med hjemmeplejen/sygeplejen.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Ved brug af hælaflastere kan det være nødvendigt at understøtte knæet med puder eller lignende, så det ikke overstrækkes.</p>



# 2.0

## Personlig pleje

### INDHOLD

#### Hjælpemidler til af- og påklædning

- 2.1 Hjælpemidler til af- og påklædning
- 2.2 Hjælpemidler til hårpleje

#### Hjælpemidler/boligindretninger til bad

- 2.3 Badetaburet, badebræt, bruseklapsæde m.m.
- 2.4 Badestol (med/uden hjul)
- 2.5 Småhjælpemidler til bad, hånd-, fod- og tandpleje
- 2.6 Greb i badeværelset
- 2.7 Skridsikring
- 2.8 Skydedør, vending af dør, bredere døråbning
- 2.9 Fjernelse af badekar, etablering af bruseplads
- 2.10 Håndvask
- 2.11 Blandingsbatterier
- 2.12 Forhøjelse af toilet mm.
- 2.13 Toiletstol, flytbar, med/uden hjul
- 2.14 Armstøtter til toilet
- 2.15 Vaske- og tørretoilet

### FORMÅL

At afhjælpe tabt eller nedsat funktionsevne ved personlig pleje.

### MÅL FOR KVALITETSOMRÅDET

At borgeren så vidt muligt bliver uafhængig af andres bistand ved personlig pleje og/-eller toiletbesøg.

### FAGLIGT KVALITETSMÅL

At motivere borgeren til, ved brug af hjælpemiddel, at blive så selvhjulpne som muligt. At hjælpemidlet tildeles ud fra en opdateret viden om hjælpemidler til personlig pleje med henblik på at give den bedst mulige vejledning med mindst mulig indgriben i hjemmets indretning. Sikre at der bliver givet relevant instruktion i brugen og vedligeholdelsen af hjælpemidlet til såvel borgeren som hjælper.

### BORGERENS KVALITETSMÅL

At borgeren oplever sig medinddraget ved vurdering af behov  
 At borgeren er fortrolig med og motiveret til at bruge hjælpemidlet  
 At borgeren oplever større selvstændighed ved brug af hjælpemidlet

### ORGANISATORISKE KVALITETSMÅL

Samarbejdspartnere, der kommer i borgerens hjem, skal være med til at understøtte at hjælpemidlet fungerer efter hensigten og understøtter det ønskede aktivitetsniveau.

### OPFØLGNINGSMÅL

Opfølgning vurderes individuelt, gerne telefonisk.

## Hjælpemidler til af- og påklædning

<b>2.1 Hjælpemidler til af- og påklædning (ISO 09.09)</b>	
Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Strømpe af- og påtager til enkelt strømper eller strømpebuks</li> <li>• Strømpe af- og påtager til kompressionsstrømper</li> <li>• Af- og påklædningskroge- og pinde</li> <li>• Knappekroge</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At klæde sig af og på</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Det skal påregnes afprøvning og instruktion af produkterne.</p> <p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven.</p>

<b>2.2 Småhjælpemidler til hårpleje (ISO 09.39)</b>	
Serviceloven § 112 og § 113.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hårvaskebakke til sengebrug</li> <li>• Hårvaskebakke til at vaske hår siddende</li> <li>• Kamme og hårbørster med forlænget, vinklet eller fortykket greb</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At bade</li> <li>• At pleje kroppen</li> <li>• At færdes i egen bolig</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven.</p>

## Hjælpemidler/boligindretninger til bad

<b>2.3 Badetaburet, badebræt, bruseklapsæde m.m. (ISO 09.33)</b>	
Serviceloven § 112 og § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Badetaburet, indstillelig med/uden ryglæn (§112)</li> <li>• Badebræt til badekar, indstillelig (§112)</li> <li>• Badekarindsats (§112)</li> <li>• Badekarsæde, drejeligt (§112)</li> <li>• Bruseklapsæde (§116)</li> <li>• Specialtilpasning/specialtilbehør (§112)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At bade</li> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes i egen bolig</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Overvejelser i forbindelse med bevilling:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vurderes det sikkert, at borgeren fortsat benytter badekar?</li> <li>• Hvis det ikke vurderes sikkert, er der plads udenfor badekar til at etablere bruseplads?</li> <li>• Er der afløb i gulv udenfor badekar? Hvis en løsning vælges, hvor borgeren bader uden for badekar/bruseniche, skal det vurderes hvorvidt badeværelset er vådrumssikret, så der ikke opstår vandskader.</li> <li>• Sæt mærker eller beskriv placering af bruseklapsæde på boligrekvisitionen</li> </ul> <p>Det kan være nødvendigt at fjerne dørtrin, opsætte små slisker ved trin, skridsikre gulvet, opsætte håndgreb eller topliste dørtrin eller forlængelse af bruseslange. Ved fjernelse af dørtrin skal visitor være opmærksom på regler i forhold til fjernelse af dørtrin til vådrum. En håndværker kan være behjælpelig med at afklare hvad der er muligt.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på badetaburetter og badebræt. Se leverandøraftale på KKIntra</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Badetaburet uden højdeindstilling</li> <li>• Et-trinsskammel</li> </ul>

## 2.4 Badestol (med og uden hjul) (ISO 09.33)

Service-loven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Badestol med/uden hjul</li> <li>• Tilbehør/specialtilpasninger til badestol: spand, benstøtter, polstring, kropsstøtte, nakkestøtte, skubbebøjle, intimudskæring, drivhjul og centralbremse</li> <li>• Specialtilpasning/specialtilbehør</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At bade</li> <li>• At færdes i egen bolig</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Badestol med kipfunktion kan bevilges til borgere med nedsat siddende balance eller som pga. nedsat bevægelighed ikke kan sidde opret.</p> <p>Badestol kan desuden anvendes som toiletstol.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Overvejelser i forbindelse med bevilling:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Er der plads til badestol?</li> <li>• Er der afløb i gulvet?</li> <li>• Hvor skal den opbevares, når den ikke benyttes?</li> <li>• Kan borger i stedet bades i sengen?</li> </ul> <p>Det kan være nødvendigt at opsætte små slisker ved trin, skridsikre gulvet, opsætte håndgreb eller forlænge bruseslange. Hvis bruseslange forlænges med det formål at borger skal bades uden for badekar/bruseniche skal det vurderes hvorvidt badeværelset er vådrumssikret så der ikke opstår vandskader.</p> <p>Hvis dørtrinnet er ekstraordinært højt, kan der fjernes noget af dørtrinnet og lægges sliske.</p> <p>Det skal overvejes, om der er behov for store drivhjul ved transport mellem rum.</p>

<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, skal det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven.</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på badestole. Se leverandøraftale på KKintra</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Badetaburet uden højdeindstilling</li> <li>• Et-trinsskammel</li> </ul>

## 2.5 Småhjælpemidler til bad, hånd-, fod- og tandpleje (ISO 09.36 og 09.42)

Service-loven § 112 og § 113.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<p>Badehjælpemidler, f.eks. langt og vinkelindstilleligt §112/§113)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Neglesaks med tung base og forlænget greb (§112)</li> <li>• Tre-i-en bordmodel til betjening med én hånd (§112)</li> <li>• Neglefil på sugekop eller med tung base (§112)</li> <li>• Neglebørster på sugekop og lignende til betjening med én hånd (§112)</li> <li>• Protesetandbørste på sugekop (§112)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At bade</li> <li>• At vaske sig</li> <li>• At pleje kroppen</li> </ul>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Almindelige lange badebørster m.v.</li> <li>• Almindelige sakse, neglefile, neglebørster</li> <li>• El-tandbørster</li> </ul>

**2.6 Greb i badeværelset (ISO 18.18)**

Serviceloven § 116.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mia greb i forskellige længder og dybder</li> <li>• Mia greb i forskellige vinklinger</li> <li>• Specialtilpasning/specialtilbehør</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At bade</li> <li>• Toiletbesøg</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Overvej om problematik kan afhjælpes ved toiletforhøjer evt. med armlæn frem for greb</p> <p>Opmærksomhedspunkter i forbindelse med opsætning af greb:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vær opmærksom på skjulte rør, el samt ved væghængte cisterner ved montering af greb på vægge.</li> <li>• Vær opmærksom på væggenes beskaffenhed, da det kan være afgørende for om grebet kan sidde fast. Håndværker kan inddrages mhp en vurdering</li> </ul> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	Reparation og vedligeholdelse

**2.7 Skridsikring (ISO 18.33)**

Serviceloven § 116.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Skridhæmmende vinyl</li> <li>• Skridsikring påført gulvet, materialet er transparent</li> <li>• Skridstrimler</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At vaske sig</li> <li>• At bade</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Vurder om problemet kan løses ved at borgeren anskaffer en skridsikker bademåtte.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Ikke alle gulvtyper kan tåle skridsikring eks. malet terrazzo.</p> <p>Der kan ikke retableres ved skridsikring påført gulvet.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation</li> <li>• Løse bademåtter</li> </ul>

**2.8 Skydedør, vending af dør, bredere døråbning (ISO 18.24)**

Serviceloven § 116.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Skydedør</li> <li>• Vending af dør</li> <li>• Bredere døråbning</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at færdes i egen bolig.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes i egen bolig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Hvis det ikke er muligt for borgeren at komme ind og ud af badeværelset eller færdes med gangredskab på badeværelset, kan én af følgende tre løsninger være en mulighed:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vending af dør</li> <li>• Skydedør</li> <li>• Bredere døråbning</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Placering af stikkontakter udenfor badeværelset skal vurderes i forhold til om disse skal flyttes.</p> <p>Ved behov for sparring om løsning, kan Hjælpemiddelcentrets håndværkerteam kontaktes.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>

<b>2.9 Fjernelse af badekar, etablering af bruseplads (ISO 59.03)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Fjernelse af badekar</li> <li>• Etablering af bruseplads</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At bade</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Fjernelse af badekar kan kun bevilges hvis der ikke er afløb i gulvet, samtidig med at problemstillingen ikke kan løses på anden måde f.eks.: med forlængelse af bruseslange og en badetaburet udenfor badekarret, eller hvis borgerens personlige hygiejne kan sikres på andre måder, fx ved sengebade, vask ved håndvask, bad siddende på toilet eller bad på aktivitetscenter mm.</p> <p>Fjernelse af badekar og etablering af bruseplads bevilges udelukkende, hvis det vurderes, at boligen herefter vil være velegnet som bolig for borgeren i en længerevarende periode fremadrettet.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Det skal oplyses, om det er et fritstående eller indmuret badekar.</p> <p>Hvis visitor vurderer at borgeren kan sidde på badetaburet udenfor badekar og bade, såfremt bruseslange forlænges og der er afløb i gulv, skal visitor sikre sig at badeværelset er vådrums-sikkert så der ikke opstår vandskader.</p> <p>Udbedring af væg og gulv foretages på billigst forsvarlig måde.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Udskiftning af fliser udenfor den egentlige bruseplads</li> <li>• Reparation</li> <li>• Som hovedregel bevilges der ikke retablering af fjernelse af badekar</li> </ul>

<b>2.10 Håndvask (18.24)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Fast håndvask</li> <li>• Højdestilbar håndvask</li> <li>• Svingbar vask</li> <li>• Flytte håndvask</li> <li>• Installation</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At vaske sig</li> <li>• At pleje kroppen</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>En fast håndvask bevilges udelukkende i forbindelse med en bevilget ombygning af et badeværelse, hvor eksisterende håndvask ikke kan genbruges.</p> <p>Højdestilbar håndvask kan bevilges, hvis borgeren deler badeværelse med en anden person og der er behov for to højder.</p> <p>Svingbar vask bevilges kun, hvis borgeren har behov for at kunne benytte håndvask fra toilettet, eller der skal gøres plads til en hjælper.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation og vedligeholdelse</li> </ul>

<b>2.11 Blandingsbatterier (ISO 18.24)</b>	
Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Udskiftning af standardgreb på armatur til køllegreb</li> <li>• Blandingsbatteri med køllegreb til håndvask eller bruser i badeværelse</li> <li>• Termostat blandingsbatteri med køllegreb til bad</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At vaske sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Det skal undersøges om ejendommen vil skifte armaturet.</p> <p>Det skal undersøges om det er tilstrækkeligt at montere køllegreb.</p> <p>Hvis ovenstående er udelukket, og borgeren har behov for en handicapkompenserende løsning ved armaturet, kan det bevilges.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Udskiftning af armatur på grund af dårlig vedligeholdelse, modernisering, som f.eks. manglende udskiftning af pakninger</li> <li>• Reparation og vedligeholdelse</li> </ul>

<b>2.12 Forhøjelse af toilet mm. (ISO 09.12)</b>	
Serviceloven § 112 og § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Fritstående toiletforhøjer med armlæn artrodeseudskæring (§112)</li> <li>• Fastmonteret toiletforhøjer med/uden armlæn (§112)</li> <li>• Fastmonteret toiletforhøjer, skråtstillet (§112)</li> <li>• Fastmonteret toiletforhøjer, artrodeseudskæring (§112)</li> <li>• Sokkelforhøjelse (§116)</li> <li>• Løs toiletforhøjer, artrodeseudskæring, skråtstillet, højdeindstilling (§112)</li> <li>• Elektrisk toiletløfter (§116)</li> <li>• Toiletsæde med armlæn, Supporter (§112)</li> <li>• Specialtilpasning/specialtilbehør (§112)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Toiletbesøg</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Elektrisk toiletløfter bevilges udelukkende til borgere, hvor behovet ikke kan løses ved bevilling af andre produkter (alm. toiletforhøjer, toiletstol).
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Visitor skal være opmærksom på, om hulstørrelsen på toilet-sædet passer til borgeren.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Almindeligt toiletsæde</li> </ul>

**2.13 Toiletstol, flytbar, med/uden hjul (ISO 09.12)**

Serviceloven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Toiletstol med/uden hjul</li> <li>• Toiletstol med kipfunktion</li> <li>• Tilbehør til toiletstol: Eksempelvis spand, benstøtter, polstring, kropsstøtte, nakkestøtte, skubbebøjle, intimudskæring, drivhjul og centralbremse</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Toiletbesøg</li> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes i egen bolig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Toiletstol med kipfunktion kan bevilges, når det ikke er muligt at forflytte borgeren til almindelig toiletstol.</p> <p>Toiletstol med kipfunktion kan bevilges til borger med nedsat siddende balance eller som på grund af nedsat bevægelighed ikke kan sidde opret.</p>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Toiletstol med kip- og hejsefunktion kan bevilges til borgere med nedsat siddende balance.</p> <p>Badestol kan desuden anvendes som toiletstol.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Hvis toiletstolen også benyttes til badestol, kan det være nødvendigt at opsætte små slisker ved trin.</p> <p>Standard badestolen er ikke beregnet til benyttelse som transport af borgeren imellem værelser. Hvis badestolen benyttes som transportmiddel af borgeren i boligen, skal der bestilles benstøtter, og stolen skal udstyres med store drivhjul.</p> <p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, skal det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejds-miljøloven.</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på almindelige toiletstole. Se leverandøraftale på KKintra.</p>

**2.14 Armstøtter toilet (ISO 18.18)**

Serviceloven § 112 og § 116.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Toilet armstøtter med og uden højdeindstilling (§116)</li> <li>• Toiletsæde med opklappelige Supporter armlæn (§112)</li> <li>• Specialtilpasning/specialtilbehør (§116)</li> <li>• Installation (§116)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Toiletbesøg</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Borgere, der uden toilet armstøtter, vil være afhængige af hjælp for at klare toiletbesøg.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Ved opsætning skal visitor være opmærksom på faldstammer, el, væghængte cisternerne m.m.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation af toilet armstøtte og specialtilpasninger</li> </ul>

**2.15 Vaske- og tørretoilet (ISO 09.12)**

Serviceloven § 116.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Toiletsæde med skylle- og tørrefunktion</li> <li>• Toiletsæde med skylle- og tørrefunktion + sokkelforhøjelse</li> <li>• Toiletsæde med skylle- og tørrefunktion + elektrisk løftfunktion</li> <li>• Toiletsæde med skylle- og tørrefunktion + elektrisk løftfunktion + sokkelforhøjelse</li> <li>• Toilet med skylle- og tørrefunktion (hvis alle andre muligheder er udtømte)</li> <li>• Toilet med skylle- og tørrefunktion + elektrisk løftfunktion (hvis alle andre muligheder er udtømte)</li> <li>• Etablering af nødvendig el- og vandinstallation</li> <li>• Installation af vaske- og tørretoilet</li> <li>• 0/1 kontakt og automatisk træk/alternativt special tilpasninger/ specialtilbehør</li> </ul>
----------------------------------	---

<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre personlig hygiejne.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende person assistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Toiletbesøg</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Elektrisk toiletløfter bevilges udelukkende til borgere, hvor behovet ikke kan løses ved bevilling af andre produkter fx armstøtter, sokkelforhøjelse m.m.</p> <p>Toilet med skylle-tørre-funktion kan bevilges, hvis toiletsæde med skylle-tørre-funktion ikke er egnet til borgeren på grund af borgerens størrelse og vægt.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Pladsforhold, el og VVS forhold skal beskrives.</p> <p>Inden bevilling af toilet med skylle/tørre funktion skal det vurderes, om borgeren kan blive selvhjulpne eller om borgeren fortsat skal have hjælp til toiletbesøg eller nedre toilette.</p> <p>Hvis hele toilettet udskiftes for at opsætte et vaske- og tørretoilet, er det borgerens ansvar at opbevare toilettet indtil retablering finder sted.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p> <p>Se forretningsgang for bevilling af vaske- og tørretoiletter på KKintra.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse</li> <li>• Udgifter til vand og el</li> </ul>



# 3.0 Mobilitet

## INDHOLD

- 3.1 Stokke
- 3.2 Gangbukke
- 3.3 Rollator
- 3.4 Kørestol, manuel
- 3.5 Kørestol, komfortkørestol
- 3.6 El-kørestol med joystick, inden- eller udendørs eller kombineret indendørs og udendørs
- 3.7 Hjælpe-motor til manuel kørestol
- 3.8 Trappekører, hjælpermanøvreret
- 3.9 Kørepose og regnslag
- 3.10 Cykler, trehjulede cykler
- 3.11 Cykler, tohjulede cykler med hjælpe-motor
- 3.12 El-scooter
- 3.13 Opladning og opbevaring af el-scooter
- 3.14 Knallert, trehjulet

## FORMÅL

At kompensere for borgerens nedsatte funktionsevne i forbindelse med at færdes indenfor og udenfor boligen, og derved understøtte at borgeren kan opretholde en aktiv tilværelse.

## MÅL FOR KVALITETSOMRÅDET

Borgere med nedsat fysisk funktionsevne, der har vanskeligt ved at færdes indenfor og udenfor boligen.

## FAGLIGT KVALITETSMÅL

Helhedsvurdering af borgerens evne til at færdes indenfor og udenfor boligen. At de bevilgede hjælpemidler kompenserer for borgerens funktionsnedsættelse, således at borgeren bliver i stand til at varetage de nødvendige aktiviteter i boligen og udenfor boligen.

At hjælpemidlet tildeles ud fra en opdateret viden om hjælpemidler til mobilitet med henblik på at vælge det bedst egnede og billigste hjælpemiddel til borgeren.

At borgeren samt eventuelle hjælpere bliver instrueret i korrekt brug og vedligeholdelse af det bevilgede hjælpemiddel.

## BORGERENS KVALITETSMÅL

At borgeren oplever større selvstændighed ved brug af hjælpemidlet.

At borgeren får mulighed for at vedligeholde, udvikle og genoptage aktiviteter.

At borgeren oplever at blive medinddraget i valg af hjælpemiddel.

## ORGANISATORISKE KVALITETSMÅL

Samarbejdspartnere, der kommer i borgerens hjem, skal være med til at understøtte at hjælpemidlet fungerer efter hensigten og understøtter det ønskede aktivitetsniveau.

## OPFØLGNINGSMÅL

Individuel opfølgning ved telefonisk kontakt eller hjemmebesøg.

## Gangredskaber

<b>3.1 Stokke (ISO 12.03)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Indstillelig stok med anatomiske greb</li> <li>• Albuestokke, enkeltindstillelige</li> <li>• Albuestokke, dobbeltindstillelige</li> <li>• Underarmsstokke, axilstokke</li> <li>• Fire punktstok</li> <li>• Mobilitystok</li> <li>• Markeringsstok</li> <li>• Tilbehør til stok</li> <li>• Specialtilpasning af stok</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til moderat personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> <li>• At færdes udendørs</li> <li>• At anvende kollektive transportmidler</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Markeringsstok og mobilitystok bevilges til blinde og svagtseende. Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borger har en medicinsk defineret, varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder*</p> <p>*Behovet for svagsynsoptik og andre synshjælpemidler <b>opstår i almindelighed</b> ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan opstå situationer hvor der, på trods af at borger ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgers kontrast-syn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Eventuelt skal løse tæpper fjernes i boligen.</p> <p>Eventuelt skal eksisterende dørtrin i boligen fjernes.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Stok uden indstillingsmulighed</li> <li>• Sammenklappelig stok</li> <li>• Udskiftning af dupsko</li> <li>• Stavgangsstokke</li> <li>• Indstillelig stok uden anatomiske greb</li> </ul>

<b>3.2 Gangbukke (ISO 12.06)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Højdeindstillelig gangbuk – fast/sammenklappelig med eller uden kurv</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At færdes udendørs</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Kan benyttes hvor dørtrin ikke fjernes.</p> <p>Kan benyttes hvis dørbredden hindrer brug af rollator.</p> <p>Kan benyttes hvis borgeren ikke kan benytte rollator.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Eventuel fjernelse af dørtrin.</li> <li>• Eventuel fjernelse af løse tæpper.</li> </ul>

<b>3.3 Rollator (ISO 12.06)</b> Serviceloven § 112 og § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Rollatorer med 4 hjul samt sæde og kurv (§112)</li> <li>• Én-hånds rollator med 4 hjul samt sæde og kurv (§112)</li> <li>• Rollator med underarmsstøtte samt sæde og kurv (§112)</li> <li>• Tilbehør til rollator fx bakke og stokkeholder (§112)</li> <li>• Opsætning af øsken (§116)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> <li>• At færdes udendørs</li> <li>• At anvende kollektive transportmidler</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hvis borgeren, ved udendørs og indendørs gang, har behov for at hvile undervejs, f.eks køkkenarbejde</li> <li>• Hvis borgeren, ved brug af rollator, bliver uafhængig af personstøtte</li> <li>• Hvis borgeren har nedsat balance – faldforebyggelse</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Vær opmærksom på borgerens vægt. Vægten skal passe til den valgte rollator.</p> <p>Hvis borgeren er meget høj eller meget lav, skal man være OBS på indstillingsmulighederne på det valgte produkt. Ligeledes skal man være opmærksom på, at både sædehøjde og bredde samt højden på håndtaget passer til borgeren.</p> <p>Hvis borgeren skal anvende rollator indendørs, skal man være opmærksom på smalle passager i boligen samt pladsforhold ved badeværelse, seng, køkken mv. OBS på evt. fjernelse af dørtrin eller opsætning af ramper.</p> <p>Hvis rollatoren skal anvendes udendørs, skal man være opmærksom på opbevaringsmuligheder i opgang/på gaden. Er der noget rollatoren kan låses fast til, eller skal der opsættes en øsken. Vær opmærksom på hvorvidt borgeren selvstændigt kan komme ind/ud af gadedøren med rollator.</p> <p>Ligeledes skal man være opmærksom på terrænet i nærmiljøet. Vær opmærksom på om der er behov for store hjul på rollatoren. Store hjul er gode at bruge, hvis borgeren ofte kører på store brosten, og hvis der er risiko for at hjulene sidder fast mellem brostenene. Luftfyldte hjul kræver vedligeholdelse. Vær opmærksom på om borgeren/pårørende/hjælpere kan pumpe hjulene.</p> <p>Som udgangspunkt bevilges der kun én rollator. Se principafgørelse 228-09.</p> <p>Ved opsætning af øsken på muren udenfor gadedør, se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på rollatorer. Se leverandøraftale på KKintra.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Overtræk til rollator</li> <li>• Lås til fastgørelse af rollatoren</li> <li>• Pumpning/lapning af luftfyldte hjul</li> </ul>

## Kørestole

<b>3.4 Kørestol, manuel(ISO 12.22)</b> Service-loven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Standard krydsrammekørestol</li> <li>• Aktiv krydsrammekørestol</li> <li>• Aktiv fastrammekørestol</li> <li>• Specialtilpasning</li> <li>• Tilbehør, f.eks pude, bord, bremseforlænger mv.</li> <li>• Der ydes hjælp til udskiftning af dæk og slanger, hvis der er behov for mere end én årlig udskiftning</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> <li>• At færdes udendørs</li> <li>• At anvende kollektive transportmidler</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Generelt: En manuel kørestol vælges til den aktive/mellemaktive borger, hvor aktivitet vægtes højt.</p> <p>En standard krydsrammekørestol er velegnet til borgere:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• der har behov for at komme udenfor hjemmet flere gange om ugen</li> <li>• der har behov for transport og brug for hjælp af andre til at skubbe/drive kørestolen frem</li> <li>• der har behov for en kørestol til at færdes i hjemmet</li> <li>• der har brug for selvstændigt at drive kørestolen frem over mindre afstande</li> </ul> <p>En aktiv krydsrammekørestol er velegnet til borgere:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• der har et stort kørselsbehov og som selv skal drive kørestolen frem over længere afstande</li> <li>• der har brug for en kørestol med gode køreegenskaber</li> <li>• der har brug for en let sammenklappelig kørestol for selvstændigt at kunne løfte kørestolen ind/ud af en bil</li> <li>• som har en brugervægt eller aktivitetsniveau som kræver en robust kørestol</li> <li>• hvor en standard krydsrammekørestol ikke er tilstrækkelig, f.eks fordi borgeren har et stort kørselsbehov.</li> </ul>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>En aktiv fastrammekørestol er velegnet til borgere:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• der har et stort kørselsbehov og som selv skal drive kørestolen frem over længere afstande</li> <li>• der har behov for en kørestol med specielt lette køreegenskaber</li> <li>• der har behov for en let kørestol for selvstændigt at kunne løfte kørestolen ind/ud af en bil</li> <li>• som har en brugervægt eller aktivitetsniveau som kræver en robust kørestol</li> <li>• der har behov for en individuelt specialtilpasset kørestol på grund af sit aktivitetsniveau, størrelse eller styrke.</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Når der vælges model, tilbehør (f.eks. pude) og tilpasninger skal visitator være opmærksom på borgerens funktionsniveau, aktivitetsniveau og omgivelser.</p> <p>For at borgeren opnår optimal siddekomfort og trykaflastning, er det afgørende, at kørestolen og puden bliver tilpasset til borgeren efter levering.</p> <p>Det kan være nødvendigt at fjerne dørtrin i boligen efter service-lovens § 116.</p> <p>Det kan være nødvendigt at tilpasse adgangsforhold, så borgeren kan komme ind og ud af egen bolig.</p> <p>Ved en ansøgning om udskiftning af kørestolen, skal visitator foretage en fornyet vurdering af borgerens behov.</p> <p>Det er muligt at henvise til en specialafprøvning foretaget af Specialrådgivningen på Hjælpemiddelcentret.</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på manuelle kørestole. Leverandøraftalen findes på KKintra</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og almindelig vedligeholdelse, udskiftning af ventilgummi, smøring m.m.</li> <li>• Den første årlige udskiftning af dæk og slanger (jf. principafgørelse C-61-01). Dokumentation for den første årlige udskiftning skal foreligge</li> <li>• Kørestole som udelukkende skal anvendes til sportsaktiviteter (jf. principafgørelse 58-13)</li> </ul>

<b>3.5 Kørestol, komfortkørestol (ISO 12.22)</b> Service-loven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Komfortkørestole med manuelle indstillingsmuligheder</li> <li>• Komfortkørestole med el indstillingsmuligheder</li> <li>• Specialtilpasning</li> <li>• Tilbehør</li> <li>• Der ydes hjælp til udskiftning af dæk og slanger, hvis der er behov for mere end én årlig udskiftning.</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitator vurderer, at borgeren har behov for omfattende til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Generelt: En komfortkørestol er til de mere inaktive borgere, hvor komfort og hvile vægtes højt.</p> <p>En komfortkørestol er velegnet til borgere:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• der ikke ved egen hjælp kan ændre siddestilling og som har brug for kørestolens indstillingsmuligheder (blandt andet sædetilt og rygnedfældning)</li> <li>• der har behov for særlig støtte og korrektion af siddestilling</li> <li>• der er i risiko for udvikling af tryksår eller har tryksår</li> <li>• der har nedsat truncus stabilitet/balance i siddende stilling</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Det kan være nødvendigt at fjerne dørtrin, lægge slisker og anlægge ramper.</p> <p>Vær opmærksom på de generelle pladsmuligheder i hjemmet særligt dørbredden.</p> <p>Borgerens vægt kan være en indikator for at påmontere elektrisk sædetilt og rygkip. Hvis borgeren kan blive selvhjulpnen i forhold til at ændre siddestilling, kan elektrisk sædetilt være en løsning.</p> <p>Det er muligt at henvise til en specialafprøvning foretaget af Specialrådgivningen på Hjælpemiddelcentret.</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på komfortkørestol. Se leverandøraftalen på KKintra.</p>

<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og almindelig vedligeholdelse, herunder lapning, pumpning, udskiftning af ventilgummi, smøring m.m.</li> <li>• Første årlige udskiftning af dæk og slanger (jf. principafgørelse C-61-01). Dokumentation for den første årlige udskiftning skal foreligge</li> </ul>
-------------------------------------	---

### 3.6 El-kørestol med joystick, inden- eller udendørs eller kombineret indendørs og udendørs (ISO 12.23)

Serviceoven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• El-kørestol med el-funktioner til indstilling af sædehøjde, sædetilt, ryglæn, elevation af fodstøtter</li> <li>• Tilpasning af hastighed og aktionsradius</li> <li>• Affjedring</li> <li>• Specialtilpasning, f.eks. nakkestøtte, sæde, ryg mv.</li> <li>• Tilbehør</li> <li>• Der ydes hjælp til udskiftning af dæk og slanger, hvis der er behov for mere end én årlig udskiftning</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At færdes udendørs</li> <li>• At flytte sig</li> <li>• At anvende kollektive transportmidler</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren har et dagligt behov for el-kørestolen.</p> <p>El-kørestolen er nødvendig for at borgeren kan færdes selvstændigt i/udenfor hjemmet og derved varetage aktiviteter og eventuelt job i/udenfor hjemmet.</p> <p>El-kørestolen understøtter en større grad af selvhjulpethed.</p> <p>Borgeren kan ved afprøvning manøvrere el-kørestol forsvarligt.</p> <p>Der kan evt. indhentes lægelige oplysninger om bl.a. syn, hørelse, reaktion, trafikikkerhed, hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger i FSII</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Gangtest</li> <li>– Køretest</li> <li>– Trafikkerhedstest</li> </ul>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Der er eller kan skabes mulighed for at opbevare el-kørestolen forsvarligt indendørs/udendørs under beskyttelse.</p> <p>Den bedste og billigste model set i forhold til, hvor mange timers dagligt brug, der er behov for.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Borgere med et kendt misbrug (medicin, alkohol, rusmidler) kan kun bevilges en el-kørestol, hvis det lægeligt dokumenteres, at misbruget er under behandling/kontrol og ikke vil påvirke evnen til at færdes forsvarligt.</p> <p>Det kan være nødvendigt at fjerne dørtrin eller anlægge ramper i boligen.</p> <p>Det er muligt at henvise til en specialafprøvning foretaget af Specialrådgivningen på Hjælpemiddelcentret.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og almindelig vedligeholdelse, herunder lapning, udskiftning af ventilgummi, smøring m.m.</li> <li>• Første årlige udskiftning af dæk og slanger (jf. principafgørelse C-61-01). Dokumentation for den første årlige udskiftning skal foreligge.</li> <li>• Kørestolstaske</li> <li>• Bagageboks</li> </ul>

### 3.7 Hjælpemotor til manuel kørestol (ISO 12.24)

Serviceoven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hjælpemotor påmonteret manuel kørestol</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes udendørs</li> <li>• At flytte sig</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren sidder permanent i manuel kørestol og er ikke i stand til selvstændigt at manøvrere den udendørs.</p>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Borgerens pårørende/hjælper som dagligt hjælper borgeren med at komme rundt udendørs, og som har vanskeligt ved at håndtere kørestolen, når borgeren sidder i den.  Afprøvning skal foretages.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	En hjælpemotor kan være tung at på- og afmontere. Den samlede vægt af kørestolen øges, når motoren er påmonteret. Det kan gøre den tung at løfte op i f.eks. en bil.  Borger kan i visse situationer have svært ved at køre kørestolen når hjælpemotor er monteret  Kørestolen kan ikke klappes sammen, når hjælpemotoren er påmonteret  Der kan være behov for en ekstra kørestol, hvor hjælpemotor monteres.

### 3.8 Trappekører, hjælpermanøvreret (ISO 12.17)

Serviceoven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	• Trappekører til manuel stol
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.  Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til fuld-stændig personassistance til at udføre minimum en af neden-stående aktiviteter: • At færdes udendørs • At flytte sig • At sikre indkøb af hverdagens varer
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	En forudsætning for bevillingen er, at der er en pårørende/hjælper, som kan betjene trappekøreren.  Der er tale om et væsentligt/dagligt behov hos borgeren for at komme ind/ud af bolig.  Det skal vurderes om boligen er velegnet på længere sigt eller om det er mere hensigtsmæssigt med et boligskift.

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Afprøvning skal finde sted i borgerens hjem. Den pårørende/hjælper skal afprøve trappekøreren, og det skal vurderes, om det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt at bevilge en trappekører.
---	---

### 3.9 Kørepose og regnslag (ISO 09.03)

Serviceoven § 112 og § 113.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	• Køreposer og regnslag der er fremstillet specielt til kørestole (§ 112) • Køreposer og regnslag til el-scootere (§ 113).
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring  Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til fuld-stændig personassistance til at udføre minimum en af neden-stående aktiviteter: • At færdes udendørs • At flytte sig
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Det skal være udelukket at borgeren kan benytte anden påklædning.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	Borgeren skal selv være i stand til at tage det af og på – alternativt skal der være en pårørende, som kan hjælpe borgeren.
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	• Almindeligt regnslag og regntøj

## Cykel, knallert og scooter

<b>3.10 Cykler, trehjulede cykler (ISO 12.18)</b> Serviceloven § 112 og § 113.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Trehjulet cykel med 2 baghjul (§112)</li> <li>• Trehjulet cykel med 2 forhjul (§112)</li> <li>• Trehjulet hånddrevet cykel (§112)</li> <li>• Trehjulet cykel med hjælpe-motor (§112)</li> <li>• Trehjulet ladcykel (§113)</li> <li>• Trehjulet ladcykel med hjælpe-motor (§113)</li> <li>• Specialtilpasning</li> <li>• Tilbehør</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes udendørs</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> <li>• At anvende kollektive transportmidler</li> </ul> <p>Derudover vurderer visitor, at borgeren har behov for ingen til let personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At forebygge tab af funktionsevne</li> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagen</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Afgørelsen om bevilling træffes ud fra en konkret individuel vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgerens behov for transport skal ikke være tilstrækkelig dækket af fx rollator, offentlig transport, handicapkørsel (ud fra lov om handicapkørsel) eller egen bil</li> <li>• Der skal være et væsentligt behov, og cyklen skal bruges flere dage om ugen</li> <li>• Borgeren har nedsat gangfunktion og/eller nedsat balance</li> <li>• Borgeren har behov for ekstra støtte for at kunne cykle</li> <li>• Borgeren er ikke i stand til at benytte almindelig tohjulet cykel</li> <li>• Borgeren har behov for at kunne færdes selvstændigt over længere afstande.</li> </ul>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p><b>Trehjulede cykler</b> Trehjulede cykler fås enten med to hjul placeret bagpå eller foran. Trehjulede cykler er produceret med henblik på borgere med nedsat funktionsevne og bevilges derfor efter § 112.</p> <p><b>Trehjulede ladcykler</b> Ladcyklen er en trehjulet cykel med et lad foran. Ladcykler bevilges fx hvis der er behov for at transportere børn til/fra institution eller behov for at klare indkøb, hvor den almindelige trehjulede cykel ikke kan dække behovet.</p> <p>Ladcykler er produceret med henblik på den almindelige befolkning som målgruppe, og bevilges derfor som et forbrugsgode (§113) efter nedenstående tre muligheder:</p> <p><b>§113 stk. 3 (BK § 20, stk. 1)</b> Der ydes støtte til 50 % af prisen på en standard ladcykel. Ladcyklen bliver borgerens ejendom. <i>Reparation og udskiftning</i> Der ydes ikke hjælp til reparation og udskiftning.</p> <p><b>§ 113 stk. 4 (BK § 20, stk. 2 nr. 1 og stk. 2 nr. 2)</b> Hvis borgerens funktionsnedsættelse nødvendiggør en særlig indretning på ladcyklen, kan der gives tilskud til en dyrere ladcykel eller en ladcykel med en særlig indretning. Borgerens egenbetaling svarer til 50 % af prisen på en standard ladcykel. Kommunen betaler de nødvendige merudgifter. Ladcyklen bliver borgerens ejendom.</p> <p><b>§ 113 stk. 5 (BK § 20, stk. 5 – BK § 20, stk. 3)</b> Hvis ladcyklen udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, bevilges ladcyklen som et udlån til borgeren. Ladcyklen afleveres tilbage til kommunen efter endt brug. <i>Reparation og udskiftning</i> Der ydes hjælp til reparation og udskiftning.</p> <p>Der kan evt. indhentes lægelige oplysninger om bl.a. syn, hørelse, medicin, reaktion, trafikikkerhed, hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger i FSII (eller oplysningerne er uaktuelle)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Gangtest</li> <li>– Køretest</li> <li>– Trafikkerhedstest</li> </ul> <p>Der skal foretages afprøvning for at se, om borgeren er i stand til at køre på en trehjulet cykel, samt teste om borgeren færdes sikkert i trafikken.</p>
---	--

<p><b>Opmærksomhedspunkter</b></p>	<p>Der kan ikke bevilges trehjulet cykel til borgere, hvor formålet udelukkende er at få motion jf. principafgørelse C-30-06.</p> <p>Inden bevilling af en trehjulet cykel overvejes det, om en tohjulet damecykel med lav indstigning og sadel kan løse borgerens problemstilling. En tohjulet cykel er sædvanligt indbo, og borgeren skal dermed selv købe cyklen.</p> <p>Det skal afklares inden afprøvning, om borgeren har behov for et lad på cyklen, så borgeren ved hvilke vilkår der er for bevilling (§ 112 eller § 113).</p> <p>Hvis borgeren vælger frit valg (§ 112 bevilling), eller cyklen er bevilget efter § 113 stk. 3 eller 4, skal der altid udarbejdes en kravspecifikation i forhold til produktet. Kravspecifikationen skrives i bevillingen.</p> <p>Vælger borgeren frit valg af trehjulet cykel (§112 bevilling), kan borgeren ikke vælge at købe en trehjulet ladcykel, da den er et forbrugsgode jf. principafgørelse I21-I3.</p> <p>Ved bevilling af trehjulede cykler med hjælpemotor skal det undersøges, om borgeren er i stand til at på- og afmontere batteriet til opladning.</p> <p>Se arbejdsgang ”Bevilling af 3-hjulede cykler – Trin for trin”.</p> <p>Principafgørelser: C-10-99 og C-30-06</p>
<p><b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Almindelig drift og vedligeholdelse, herunder lapning, smøring og udskiftning af ventilgummi, dæk og slanger</li> <li>• Paralelcykel</li> <li>• Tanddemcykel</li> <li>• Cykelkurv, lygter, lås mv.</li> </ul>

<b>3.11 Cykler, tohjulede cykler med hjælpemotor (ISO 12.18)</b> Serviceloven § 113.	
<p><b>Indsatsen omfatter typisk</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tohjulet cykel med hjælpemotor</li> <li>• Specialtilpasning</li> </ul>
<p><b>Hvem kan modtage indsatsen</b></p>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes udendørs</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> <li>• At anvende kollektive transportmidler</li> </ul> <p>Derudover vurderer visitor, at borgeren har behov for ingen til let personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At forebygge tab af funktionsevne</li> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagen</li> </ul>
<p><b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b></p>	<p>Afgørelsen om bevilling træffes ud fra en konkret individuel vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgerens behov for transport skal ikke være tilstrækkelig dækket af fx rollator, offentlig transport, handicapkørsel (ud fra lov om handicapkørsel) eller egen bil</li> <li>• Borgeren har nedsat gangfunktion, men ikke balanceproblemer</li> <li>• Der skal være et væsentligt behov, og cyklen skal bruges flere dage om ugen</li> <li>• Borgeren har behov for hjælpe-motor for at kunne cykle</li> <li>• Borgeren har behov for at kunne færdes over længere afstande</li> </ul> <p>En tohjulet cykel med hjælpe-motor kan bevilges som et forbrugsgode efter nedenstående 3 muligheder:</p> <p><b>§113 stk. 3 (BK § 20, stk. 1)</b> Der ydes støtte til 50 % af prisen på en standard tohjulet cykel med hjælpe-motor. Cyklen bliver borgerens ejendom. <i>Reparation og udskiftning</i> Der ydes ikke hjælp til reparation og udskiftning.</p> <p><b>§ 113 stk. 4 (BK § 20, stk. 2 nr. 1 og stk. 2 nr. 2)</b> Hvis borgerens funktionsnedsættelse nødvendiggør en særlig indretning på den tohjulede cykel med hjælpe-motor, kan der gives tilskud til en dyrere cykel eller en cykel med en særlig indretning. Borgerens egenbetaling svarer til 50 % af prisen på en standard tohjulet cykel med hjælpe-motor.</p>



<p><b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b></p>	<p>Kommunen betaler de nødvendige merudgifter. Cyklen bliver borgerens ejendom.</p> <p><i>Reparation og udskiftning</i> Der ydes 50 % tilskud til udgiften til reparation. Der ydes hjælp til udskiftning af den særlige indretning på cyklen, eller tilskud til prisforskellen på en standard tohjulet cykel med hjælpemotor og bedst billige model.</p> <p>§ 113 stk. 5 (BK § 20, stk. 5 – BK § 20, stk. 3) Hvis den tohjulede cykel med hjælpe-motor udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, bevilges den som et udlån til borgeren. Cyklen afleveres tilbage til kommunen efter endt brug.</p> <p><i>Reparation og udskiftning</i> Der ydes hjælp til reparation og udskiftning.</p> <p>Der kan evt. indhentes lægelige oplysninger om bl.a. syn, hørelse, medicin, reaktion, trafikikkerhed, hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger i FSII (eller de er uaktuelle)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Gangtest</li> <li>– Køretest</li> <li>– Trafikkerhedstest</li> </ul> <p>Der skal foretages afprøvning for at se, om borgeren kan håndtere en tohjulet cykel med hjælpemotor, samt teste om borgeren færdes sikkert i trafikken.</p>
<p><b>Opmærksomhedspunkter</b></p>	<p>Der kan ikke bevilges tohjulede cykler med hjælpemotor til borgere, hvor formålet udelukkende er at få motion jf. C-30-06.</p> <p>Principafgørelser: C-25-06</p> <p>Hvis den tohjulede cykel med hjælpemotor er bevilget efter § 113 stk. 3 eller 4, skal der altid udarbejdes en kravspecifikation i forhold til produktet. Kravspecifikationen skrives i bevillingen.</p> <p>Se ”Bevilling af cykler – Trin for trin”.</p>
<p><b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Almindelig drift og vedligeholdelse, herunder lapning, smøring og udskiftning af ventilgummi, dæk og slanger.</li> <li>• Der bevilges ikke tohjulede cykler uden hjælpemotor (sædvanligt indbo)</li> </ul>

<b>3.12 El-scooter (ISO 12.23)</b> Serviceloven § 113.	
<p><b>Indsatsen omfatter typisk</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Trehjulede el-scootere m. manuel styring</li> <li>• Firehjulede el-scootere m. manuel styring</li> <li>• Specialtilpasning</li> <li>• Tilbehør</li> </ul>
<p><b>Hvem kan modtage indsatsen</b></p>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes udendørs</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> <li>• At anvende kollektive transportmidler</li> </ul> <p>Derudover vurderer visitor, at borgeren har behov for ingen til let personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At forebygge tab af funktionsevne</li> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagen</li> </ul>
<p><b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b></p>	<p>El-scooter kan bevilges efter nedenstående 3 muligheder:</p> <p>§ 113 stk 3 (BK § 20, stk. 1): Der ydes som udgangspunkt støtte til 50% af prisen på en standard el-scooter inkl. montering af stokkeholder.</p> <p>El-scooteren fungerer ikke udelukkende som et hjælpemiddel for borgeren, men mere som et supplement. Det kan fx være, at borgeren kan anvende el-scooteren til almindelig transport på lige fod med ikke-handicappede borgere, fordi borgerens funktionelle gangdistance kun i begrænset omfang er nedsat. Borgeren opnår forbrugsgodeværdi af el-scooteren.</p> <p><i>Reparation</i> Der ydes ikke tilskud til reparation af el-scooter.</p> <p><i>Udskiftning</i> Der ydes ikke tilskud til udskiftning af el-scooter.</p>

<p><b>Hvem kan modtage indsatsen</b></p>	<p>§ 113 stk 4 (BK § 21, stk. 2 nr. 1 og stk. 2 nr. 2): Hvis borgerens nedsatte funktionsevne nødvendiggør en særlig indretning på el-scooteren, kan der gives tilskud til en dyrere el-scooter eller en el-scooter med en særlig indretning (borgerens egenbetaling svarer til 50% af prisen på en standard el-scooter). <i>Reparation</i> Der ydes 50% tilskud til udgiften til reparation af el-scooteren. <i>Udskiftning</i> Der ydes tilskud til prisforskellen på en standard el-scooter og billigst egnede model.</p> <p>§ 113 stk 5 (BK § 20, stk. 3): I nogle tilfælde vil en el-scooter, for den enkelte borger, have en så specifik funktion til at kompensere for en nedsat funktionsevne, at el-scooteren reelt set ikke har anden funktion end at fungere som et hjælpemiddel for borgeren. Alternativet ville fx være en el-kørestol. I disse situationer omfatter støtten de fulde anskaffelsesudgifter til den bedst egnede og billigste el-scooter, og el-scooteren bevilges som et udlån efter § 113 stk. 5. <i>Reparation</i> Der ydes fuld reparation. udskiftning. <i>Udskiftning</i> Ved udskiftning af el-scooter vurderes borgerens kørselsbehov, væsentlighed og trafiksikkerhed som ved behandling af en ny ansøgning.</p> <p>Afgørelsen om bevilling træffes ud fra en konkret individuel vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgerens behov for transport skal ikke kunne dækkes tilstrækkeligt på anden vis, fx ved at benytte rollator, to- eller trehjulet cykel, tohjulet knallert, egen bil eller handicaptransport</li> <li>• Borgeren skal være ude af stand til at benytte offentlige transportmidler, eller det skal være forbundet med meget stort besvær</li> <li>• Borgerens gangdistance</li> <li>• Der skal være et væsentligt behov, el-scooteren skal bruges i de fleste af ugens dage</li> <li>• Der kan evt. indhentes lægelige oplysninger om bl.a. syn, hørelse, medicin, reaktion, trafiksikkerhed, hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger i FSII (eller oplysningerne er uaktuelle) <ul style="list-style-type: none"> <li>– Gangtest</li> <li>– Køretest</li> <li>– Trafiksikkerhedstest</li> </ul> </li> </ul>
--	---

<p><b>Hvem kan modtage indsatsen</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Afprøvning skal altid finde sted, og borgeren skal kunne færdes forsvarligt i trafikken</li> <li>• Der gives råd og vejledning ved valg af el-scooter</li> <li>• Borgeren skal selv eller med hjælp kunne komme på/af el-scooter.</li> </ul> <p>Se "Trin for trin for bevilling af el-scooter".</p>
<p><b>Opmærksomhedspunkter</b></p>	<p>Principafgørelser: 156-11</p> <p>121-10 27-10 99-10 82-10 29-10 28-10 27-10 C-42-08</p> <p>Borgeren kan blive mere passiv og risikere at tabe funktionsevne ved brug af el-scooter.</p> <p>Borgeren skal være i stand til at komme hen til opbevaringsmuligheden.</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på el-scootere. Se leverandøraftalen på KKintra.</p>
<p><b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lapning, udskiftning af ventilgummi, smøring m.m.</li> <li>• Kørestolstaske og ekstra kurv</li> <li>• Der bevilges ikke 2-hjulet scooter</li> <li>• Udskiftning af dæk og slanger</li> </ul>

<b>3.13 Opladning og opbevaring af el-scooter (ISO 59.03)</b> Serviceloven § 116 og § 113.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	I Københavns Kommune bevilges der som udgangspunkt kun hjælp til opbevaring af el-scooter i form af overtræksgarage eller styrpose. Man bevilger opladning og opbevaring i følgende prioriterede rækkefølge: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opsætning af elstik (§ 116)</li> <li>• Postkasse med elstik (§ 116)</li> <li>• Postkasse med elstik + styrpose (§ 116 + § 113)</li> <li>• Postkasse med elstik + overtræksgarage (§ 116 + § 113)</li> <li>• Opsætning af el-bimåler (§ 116)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.  Visitator vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter: <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• Udendørs færden</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> <li>• At anvende kollektive transportmidler</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<b>Elstik</b> Elstik og el-bimåler bevilges efter § 116.  <b>Overtræksgarage og styrpose</b> Overtræksgarage og styrpose følger bevillingen af el-scooter. Dvs. at en overtræksgarage og styrposen bevilges som § 113 stk. 5, når el-scooteren er bevilget efter § 113 stk. 5, og som § 113 stk. 3, når el-scooteren bevilges efter § 113 stk. 3.  OBS: Ved § 113 stk. 3 bevilling, skal der noteres en samlet pris (el-scooter + overtræksgarage eller styrpose) på bevillingsbrevet, og det skal fremgå, at der bevilges en el-scooter + overtræksgarage eller styrpose. Du finder standardprisen for en el-scooter med og uden overtræksgarage på siden <i>Standardpriser for forbrugsgoder</i> (§ 113) på <i>KKintra</i> .

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Afgørelsen om bevilling træffes ud fra en konkret individuel vurdering: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Der skal være taget stilling til, om el-scooter kan opbevares indenfor i boligen i opgang, kælder eller lignende</li> <li>• Det vurderes, hvor lang gangdistance borger har fra bolig til stedet for opbevaring</li> <li>• Det vurderes om borgeren fysisk er i stand til at håndtere overtræksgarage eller styrpose</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	Hvis strømmen ikke skal trækkes fra borgerens egen bolig, skal det oplyses, hvorfra i ejendommen strømmen skal trækkes. Desuden undersøges, om det er nødvendigt at opsætte en bimåler.  Københavns Kommune har leverandøraftale på el-scootere. Der kan bevilges styrpose til basismodellen, men det er ikke nødvendigt at bevilge styrpose til modellen med ekstra stor kapacitet, da den er sikret mod vandindtag og er beregnet til at stå udenfor.  Ved § 113 stk. 5 bevillinger, kan der i helt særlige tilfælde ydes hjælp til skur efter § 116, for eksempel hvis borgeren gentagne gange har fået stjålet sin el-scooter. Opsætning af skur kræver tilladelse fra Center for Byggeri. Der skal altid indhentes ejertilladelse ved leje-, andels- og ejerbolig.  Der medsendes en tegning/beskrivelse til Håndværkerteamet, hvor postkasse skal opsættes.  Se arbejdsgangsbeskrivelse i "Bevilling af el-scooter – trin for trin".  Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Almindelig vedligeholdelse</li> <li>• Reparation af elstik og postkasse</li> </ul>

<b>3.14 Knallert, trehjulet (ISO 12.16)</b> Serviceloven § 113.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Trehjulet benzindrevet knallert</li> <li>• Styrhjelm (lovpligtig)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at udføre aktiviteter i sit hverdagsliv.</p> <p>Visitator vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes udendørs</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> <li>• At anvende kollektive transportmidler</li> </ul> <p>Derudover vurderer visitator, at borgeren har behov for ingen til let personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At forebygge tab af funktionsevne</li> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagen</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>En Trehjulet knallert kan bevilges efter nedenstående 3 muligheder:</p> <p><b>§ 113 stk 3:</b> Der ydes som støtte til 50 % af prisen på en standard trehjulet benzindrevet knallert. <i>Reparation og udskiftning</i> Der ydes ikke tilskud til reparation og udskiftning.</p> <p><b>§ 113 stk 4:</b> Hvis den nedsatte funktionsevne nødvendiggør det, kan der gives tilskud til en Trehjulet benzindrevet knallert, der er dyrere eller har en særlig indretning (borgerens egenbetaling svarer til 50 % af prisen på en standard trehjulet benzindrevet knallert) <i>Reparation</i> Der ydes 50 % tilskud til udgiften til reparation og fuld reparation ved særlige indretning af knallert.</p> <p><b>§ 113 stk 5</b> Der ydes som hovedregel ikke støtte til trehjulet knallert efter § 113 stk 5. Dette er ud fra bedst billigst princippet, da det skønnes, at borgerens behov som hovedregel i stedet vil kunne kompenseres på anden vis f.eks. med en el-scooter med ekstra kapacitet.</p>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Afgørelsen om en bevilling træffes ud fra en konkret individuel vurdering:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgerens behov skal ikke kunne dækkes ved bevilling af el-scooter, trehjulet cykel, manuel kørestol, rollator eller fx via handicaptransport eller egen bil</li> <li>• Borgeren skal være ude af stand til at benytte offentlige transportmidler, eller det skal være forbundet med meget stort besvær</li> <li>• Borgeren skal have et ekstraordinært stort behov for at kunne køre længere strækninger end en el-scooter kan dække</li> <li>• Borgeren har nedsat gangfunktion og / eller nedsat balance</li> <li>• Der skal være et væsentligt behov – den trehjulede knallert skal bruges i de fleste af ugens dage</li> <li>• Borgeren skal kunne færdes forsvarligt i trafikken</li> <li>• Der kan evt. indhentes lægelige oplysninger om syn, hørelse, medicin, reaktion, trafikikkerhed, hvis der ikke er tilstrækkelige oplysninger i FSII (eller de er gamle)</li> <li>• Borgeren skal tegne ansvarsforsikring, dokumentation herfor skal foreligge inden tilskud til trehjulet knallert kan gives</li> <li>• Råd og vejledning ved valg af trehjulet benzindrevet knallert</li> </ul> <p>Afprøvning skal altid finde sted, og borgeren skal testes i trafikken. Afprøvning foregår som regel på Hjælpemiddelcentret.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Borgere med et kendt misbrug (medicin, alkohol, rusmidler) kan kun bevilges en 3-hjulet knallert, hvis det lægeligt dokumenteres, at misbruget er under behandling/kontrol og ikke vil påvirke evnen til at færdes forsvarligt.</p> <p>Principafgørelse: 117-11 61-10 C-18-07</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Udskiftning af ventilgummi, smøring lapning og udskiftning af dæk og slange.</li> <li>• Sædvanligvis bevilges ikke tohjulet knallert.</li> </ul>

# 4.0

## Forflytning og senge

### INDHOLD

- 4.1 Plejeseng
- 4.2 Elevationssengebund
- 4.3 Sengeryglæn / hovedgærde indstilleligt
- 4.4 Mobil personløfter og mobil ståløfter
- 4.5 Personløftere – loftmonteret
- 4.6 Forflytningshjælpemidler
- 4.7 Kugledyne m.m.

### FORMÅL

At afhjælpe borgerens manglende funktionsevne til at forflytte sig med eller uden hjælp.  
At medvirke til en væsentlig bedre søvn, så borgerens funktionsniveau i de vågne timer bedres.  
At undgå forlænget liggetid på hospitalet.

### MÅL FOR KVALITETSOMRÅDET

At hjælpe borgeren med nedsat/tabt evne til selvstændig forflytning bedst muligt.

### FAGLIGT KVALITETSMÅL

At hjælpemidlet vælges ud fra borgerens og hjælpernes ressourcer og omgivelsernes tilgængelighed. At borgeren og hjælperne bliver instrueret i korrekt anvendelse samt vedligeholdelse af hjælpemidlet.

At hjælpemidlet bevilges ud fra en opdateret faglig viden omkring hjælpemidler, herunder kendskab til ergonomi og forflytningsteknik.

Det sikres – hvor det er muligt – at udbygge eller tilpasse hjælpemidlet i takt med borgerens ændrede behov (hverdagsrehabilitering).

### BORGERENS KVALITETSMÅL

At borgeren oplever større selvstændighed og trykthed omkring forflytning.

At borgeren får mulighed for at vedligeholde, udvikle og genoptage aktiviteter.

At borgeren oplever at blive medinddraget i valg af hjælpemiddel.

### ORGANISATORISKE KVALITETSMÅL

Samarbejdspartnere, der kommer i borgerens hjem, skal være med til at sikre korrekt brug af hjælpemidlet.

### OPFØLGNINGSMÅL

At konstatere om hjælpemidlet afhjælper tabt / nedsat evne til forflytning.

Individuel opfølgning ved telefonisk kontakt eller hjemmebesøg.

<b>4.1 Plejeseng (ISO 18.12)</b> Serviceloven § 112 og § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Elevationsseng med 4-delt liggeflade med motor på alle funktioner</li> <li>• Forskelligt tilbehør (sengeheste, overtræk til sengeheste, sengegalge, støttegreb)</li> <li>• Opsætning af el-stik</li> <li>• Standard madras ved levering</li> <li>• Udskiftning af madras</li> <li>• Special-madras</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgere der har behov for højde-elevation eller elevation af sengebund til at komme ind og ud af sengen. Den bevilges der hvor klodser ikke kan afhjælpe borgerens problem.</p> <p>Borgere med sygdomme som fx KOL, astma, dårligt hjerte, der har behov for at kunne indstille ryg- og bendel af seng for at opnå hvile og en hensigtsmæssig sovestilling.</p> <p>Borgere med behov for trykafledning i sengen og hvor den trykafledende madras ikke kan lægges i nuværende seng. Borgeren skal kunne betjene sengen selvstændigt.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Ved bevilling af en plejeseng skal der altid foretages en vurdering af borgerens risiko at udvikle tryksår.</p> <p>Såfremt borgeren ikke vurderes at være tryksårstruet bevilges almindelig standard skummadraser som engangsbevilling.</p> <p>Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejds-miljøloven.</p> <p>Standardmadras kan udskiftes hvis borgeren er inkontinent.</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på standard plejeseng. Se leverandøraftalen på KKintra.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Udskiftning af standardmadras på grund af slitage.</li> </ul>

<b>4.2 Elevationssengebund (ISO 18.12)</b> Serviceloven § 113.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Elevationssengebund med el-indstilling på ryg- og bendel</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgere med sygdomme som fx KOL, astma, dårligt hjerte, der har behov for at kunne indstille ryg- og bendel af seng for at opnå hvile og en hensigtsmæssig sove-stilling.</p> <p>Elevationssengebund kan bevilges på følgende måder:</p> <p>§ 113 stk. 3 (BK § 21, stk. 1): 50% tilskud til et standardprodukt – ingen reparation.</p> <p>§ 113 stk. 4 (BK § 21, stk. 2,1 og stk. 2,2): 50% tilskud til et standardprodukt samt dækning af merudgiften til særlig kvalitet/kapacitet samt til særlig indretning. Reparation ved BK § 21, stk. 2.1: 50% af udgiften. Reparation ved BK § 21, stk. 2,2: alene til den særlige indretning.</p> <p>§ 113 stk. 5 (§ 21, stk. 3): Hvis sengebunden udelukkende fungerer som et hjælpemiddel, ydes den som udlån, 100 % reparation.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Hvis elevations-sengebunden er bevilget efter § 113 stk. 3 eller 4, skal der altid udarbejdes en kravspecifikation i forhold til produktet. Kravspecifikationen skrives i bevillingen.</p> <p>Borgeren er selv ansvarlig for indkøb af sengebund ved bevilling efter § 113, stk. 3 og stk. 4.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Almindelige senge og sengebunde</li> <li>• Sengebunde med manuel indstilling</li> <li>• Udskiftning af standardmadras på grund af slitage</li> </ul>

<b>4.3 Sengeryglæn/hovedgærde indstilleligt (ISO 18.12)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sengeryglæn/hovedgærde, manuelt indstilleligt</li> <li>• Reparation og levering</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgere, der har behov for at ligge med hævet hovedgærde, og hvor problemet ikke kan løses med ekstra puder.</p> <p>Hvis borgeren kan løse problemet med manuelt indstilleligt hovedgærde bør denne som udgangspunkt bevilges.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgerens seng skal passe til løst hovedgærde</li> <li>• Borgeren skal selv anskaffe velegnet seng eller madras</li> </ul>

<b>4.4 Mobil personløfter (ISO:12.36.) og mobil ståløfter (ISO: 12.36.)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mobile ståløfter</li> <li>• Mobile personløftere</li> <li>• Kombineret stå – og personløftere</li> <li>• Standardløftesejl: Helsejil, Halvsejl, Hygiejnesejl, Badesejl, Amputationssejl, Sidde/Komfortsejl og brystsejl til ståløftere</li> <li>• Specialtilpasset løftesejl</li> <li>• I årligt eftersyn af personløfteren, administreres og bestilles af Hjælpemiddelcentret</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes i egen bolig</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Hvis personløfteren skal anvendes af pårørende, som IKKE er ansat som selvvalgt hjemmehjælper skal den bevilges efter § 112.</p> <p>Borgere som ikke kan forflytte sig selvstændigt Borgere som ikke kan anvende drejetårn</p> <p>Ved mobile ståløftere skal følgende gøre sig gældende:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgeren skal have sikker ståfunktion på mindst ét ben og kræfter i begge arme</li> <li>• Borgeren skal kunne holde med mindst én arm og have kræfter i begge ben</li> <li>• Borgeren skal kunne samarbejde</li> <li>• Borgeren skal have den fornødne balance</li> <li>• Borgeren skal have god muskelstyrke i skulder og arm</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgerens funktionsniveau er afgørende for hvilken personløfter og hvilket sejl, der bevilges.</li> <li>• Det skal vurderes om underlaget, som personløfter skal køre på, er hensigtsmæssigt.</li> <li>• Der kan ikke bevilges gulvplader.</li> <li>• Hvis hjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven.</li> <li>• Pårørende som er ansat som selvvalgt hjemmehjælper er også omfattet af Arbejdsmiljøloven, og personløfteren vil være et arbejdsredskab.</li> </ul>

<b>4.5 Personløftere – loftmonteret (ISO 12.36)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Enkeltskinne</li> <li>• Rumdækkende</li> <li>• Køremotor</li> <li>• Standardløftesejl</li> <li>• Specialtilpasset løftesejl</li> <li>• Installation</li> <li>• Lovpligtigt serviceeftersyn (1 årligt eftersyn af liften administreres og bestilles af Hjælpe-middelcentret)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitator vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes i egen bolig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Hvis borger ikke ønsker at medvirke til oplysningen af sagen, og oplysningerne ikke kan indhentes uden borgeres samtykke, må visitator træffe afgørelsen på det foreliggende grundlag. Det kan medføre, at der må gives et afslag på det ansøgte, da der ikke er tilstrækkelige oplysninger til at kunne vurdere, om borger kan få den støtte, der søges om. Hvis borger ikke vil medvirke, skal visitatoren så vidt muligt sikre, at borgeren kognitivt forstår, hvilke konsekvenser det kan have for sagen, at borger ikke medvirker i sagsoplysningen (jf. Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område).</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Inden endelig bevilling indhentes en teknisk vurdering og et tilbud fra firmaet.</p> <p>Ved bevilling af loftlift skal borgeren underskrive et lånedokument, da loftlift er et udlån fra kommunen.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser".</p> <p>Hvis loftliften er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, kan det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven.</p>

<b>4.6 Forflytningshjælpemidler (ISO 12.31)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drejetårn</li> <li>• Glidebræt</li> <li>• Glidestykke, glidepude, glidelagen</li> <li>• Vendelagen med og uden motor</li> <li>• Sengebånd, rebstiger</li> <li>• Fritstående galge</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitator vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes i egen bolig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Hvis borgeren bliver i stand til selvstændigt eller med personhjælp at forflytte sig, fx fra seng til kørestol, skal forflytningshjælpemidlet bevilges efter § 112.</p> <p>Hvis forflytningshjælpemidlet skal anvendes af pårørende (ikke pårørende som er selvvalgt hjemmehjælper), skal det bevilges efter § 112.</p> <p>For bevilling af vendelagen med og uden el:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgeren er ude af stand til selvstændigt at vende sig i seng</li> <li>• Borgeren kan på grund af smerter eller tryksår ikke selvstændigt eller med hjælp vende sig sengen</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Borgerens funktionsniveau er afgørende for hvilket forflytningshjælpemiddel, der bevilges</p> <p>Det skal vurderes, om pladsforholdene er tilstrækkelige</p> <p>Ved fritstående galge/rebstiger skal man være opmærksom på om borgeren har osteoporose eller ryg/skulderlidelse, der gør brug af disse hjælpemidler kontraindiceret</p> <p>Hvis forflytningshjælpemidlet er nødvendigt af hensyn til plejepersonalets arbejdsmiljø, skal det bestilles som et arbejdsredskab efter Arbejdsmiljøloven.</p>



**4.7 Kugledyne m.m. (ISO 04.36)**

Serviceloven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kugledyne</li> <li>• Kastaniedyne</li> <li>• Kædedyne</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger i forhold til sit hverdagsliv.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> <li>• At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>I vurderingen indgår:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Der skal foreligge lægelig dokumentation for, at der er tale om en varigt nedsat funktionsevne</li> <li>• Der skal foretages en afprøvning af kugledynen/kastaniedynen i minimum 2 uger</li> <li>• Kugledyne/kastaniedyne kan bevilges, hvis det efter afprøvningen fremgår, at dynen i væsentlig grad afhjælper den nedsatte funktion ved en bedre indlæring, koncentration og social kompetence</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkt</b>	Se Principafgørelser C-7-01
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Udskiftning af betræk</li> </ul>

# 5.0

## Boligens indretning

### INDHOLD

#### Hjælpemidler og boligindretning i boligen

- 5.1 Forhøjerklodser
- 5.2 Fjernelse af dørtrin
- 5.3 Gelænder
- 5.4 Greb
- 5.5 Arbejdsstole
- 5.6 Hvilestole
- 5.7 Rullebord

#### Køkken

- 5.8 Vinduesåbner
- 5.9 Køkkenændring/ombygning, udtræksplads
- 5.10 Køkken, småhjælpemidler til madlavning, opvask, spise og drikke og rengøring
- 5.11 Køkken, blandingsbatteri
- 5.12 Køkken, lukning af gas, elkogeplader m.m.
- 5.13 Spisearm, manuel eller elektronisk

#### Adgangsforhold

- 5.14 Klapsæder i opgang
- 5.15 Adgang til altan
- 5.16 Automatisk døråbner
- 5.17 Dørtelefon med el-slutblik
- 5.18 Ramper – faste, transportable
- 5.19 Trappelift, 3

### FORMÅL

At kompensere for borgernes nedsatte fysiske funktionsevne i forbindelse med at kunne klare almindelig daglig husførelse.  
At understøtte at borgerne kan færdes selvstændigt i boligen, og komme ind og ud af boligen.

### MÅL FOR KVALITETSOMRÅDET

At borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne får mulighed for at klare almindelig daglig husførelse, færdes i egen bolig samt hjælp til at komme ind og ud af boligen.

### FAGLIGT KVALITETSMÅL

Helhedsvurdering af borgerens situation og aktivitetsniveau.

At det bevilgede hjælpemiddel/boligindretning kompenserer for borgerens nedsatte funktionsevne, således at borgeren bliver i stand til at udføre almindelig daglig husførelse, og komme ind og ud af boligen.

At borgeren bliver instrueret i korrekt brug og vedligeholdelse af det bevilgede hjælpemiddel/boligindretning.

**BORGERENS KVALITETSMÅL**

At borgeren oplever større selvstændighed og tryghed samt oplever kompensation for den nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne i forbindelse med den daglige husførelse.  
 At borgeren får mulighed for at vedligeholde, udvikle eller genoptage tabte aktiviteter.  
 At borgeren oplever at blive inddraget i forbindelse med valg af hjælpemiddel/boligindretning.

**ORGANISATORISKE KVALITETSMÅL**

Samarbejdspartnere, der kommer i borgerens hjem, skal være med til at sikre at hjælpemidlet/boligindretningen hjælper borgeren til at nå det ønskede aktivitetsniveau.

**OPFØLGNINGSMÅL**

Individuel opfølgning ved telefonisk kontakt, hjemmebesøg eller via samarbejdspartnere, der kommer i borgerens hjem.

At konstatere at hjælpemidlet/boligindretningen afhjælper tabt/nedsat fysisk funktionsevne i forhold til at klare almindelig daglig husførelse samt komme ind og ud af boligen.

**Hjælpemidler og boligindretning i boligen****5.1 Forhøjerklodser (ISO 18.15)**

Serviceoven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Enkelt forhøjerklodser – forskellige modeller</li> <li>• Plankeklodser</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Borgere med nedsat bevægelighed og kraft, der bevirker at borgeren ikke selvstændigt kan sætte sig/rejse sig fra stol, seng og sofa.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	Vær opmærksom på, om det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt at hæve stol, sofa eller seng med klodser.

**5.2 Fjernelse af dørtrin (ISO 18.24)**

Serviceoven § 116.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Fjernelse af dørtrin</li> <li>• Retablering af dørtrin efter aftale med udlejer</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes i egen bolig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgere med risiko for fald.</p> <p>Borgere der benytter ganghælpemidler, kørestol.</p> <p>Hvis det vurderes at problemstillingen ikke kan løses ad anden vej, fx med slisker eller lignende.</p> <p>Fjernelse af dørtrin skal gøre boligen mere velegnet for en længere periode fremadrettet.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Ved væg til væg tæpper kan der være behov for at pålægge tæppe-skiner.</p> <p>Dørtrin kan fjernes i niveau (nedfræses) med pålægning af skinne.</p> <p>Visitor skal være opmærksom på regler i forhold til fjernelse af dørtrin til vådrum.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation og vedligeholdelse.</li> <li>• Der fjernes ikke dørtrin til de rum i boligen, der ikke benyttes jævnligt.</li> </ul>

<b>5.3 Gelænder (ISO 18.18)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Træ-gelænder, indendørs</li> <li>• Træ-gelænder, udendørs</li> <li>• Specialfremstillet gelænder, inden- og udendørs</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes i egen bolig</li> <li>• At færdes udendørs</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Der bevilges kun gelænder på trappe, hvis der i forvejen er gelænder i den ene side.</p> <p>Der bevilges som hovedregel kun gelænder til enten hoved- eller til køkkentrappe.</p> <p>Gelænder til kælder bevilges kun, hvis borgeren skal udføre opgaver i kældere, fx at der er vaskeri i kældere, som borgeren selvstændigt kan benytte eller borgeren fx opbevarer gang- eller transport-hjælpemiddel i kældere.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Visitor skal være opmærksom på regler for flugtveje. Efter opsætning af ekstra gelænder i opgangen, skal der være en fri bredde på trappen på minimum 100 cm. Der kan søges om dispensation, hvis det ikke er muligt at overholde en fri bredde på 100 cm. Ansøgning om dispensation skal ske ved at rette henvendelse til Center for Byggeri.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation og vedligeholdelse</li> </ul>

<b>5.4 Greb (ISO 18.18)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mia greb i forskellige længde og dybde</li> <li>• Mia greb i forskellige vinklinger</li> <li>• Specialtilpasning/specialtilbehør</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> </ul> <p>Derudover vurderer visitor, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At færdes udendørs</li> </ul>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Vær opmærksom på montering af greb på vægge med skjulte rør og el samt ved væghængte cisterner.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation og vedligeholdelse</li> </ul>

<b>5.5 Arbejdsstole (ISO 18.09)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ståstøttestol med centralbremse</li> <li>• Arbejdsstol med centralbremse samt højderregulering</li> <li>• Arbejdsstol med centralbremse samt motor til højderregulering</li> <li>• Tilbehør og specialtilpasning</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger ved arbejde i køkkenet.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At lave mad</li> </ul>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Vurdering af om borgeren kan kompenseres med anden sidde mulighed.  Borgeren kan ikke stå op i længere tid under køkkenarbejdet, men har behov for at kunne sætte sig ned i kortere eller længere perioder.  Borgere med dårlig balance, der har behov for centralbremse på arbejdsstolen.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	Evt. behov for boligindretning, fx friplads under køkkenskabe/køkkenvask.  Københavns Kommune har leverandøraftale på arbejdsstole. Se leverandøraftalen på KKintra.
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Almindelige arbejds- og kontorstole</li> <li>• Arbejdsstole uden centralbremse</li> </ul>

### 5.6 Hvilestole (ISO 18.19)

Serviceoven § 113.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hvilestol med el-funktion på katapultsæde</li> <li>• Hvilestol med el-funktion på katapultsæde, rygindstilling, tiltfunktion og evt. benstøtte</li> <li>• Tilbehør: f.eks. fodskammel til hvilestol med el-funktioner</li> <li>• Specialtilpasning</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.  Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre: <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Borgere der har et specielt behov for hjælp til at sætte sig/rejse sig, fx katapultfunktion med el-betjening.  Borgere der har svære deformiteter i fx ryggen og har behov for at korrigere siddestillingen, så der opnås hvile og/eller smerteaflastning.  Terminale borgere, der har behov for et alternativ til sengeleje og ikke er i stand til at sidde i en almindelig hvilestol (§ 113, stk. 5).

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	En hvilestol kan bevilges efter nedenstående 3 muligheder:  § 113 stk. 3 (BK § 21, stk. 1): 50% tilskud til et standardprodukt – ingen reparation.  § 113 stk. 4 (BK § 21, stk. 2,1 og stk. 2,2): 50% tilskud til et standardprodukt samt dækning af merudgiften til særlig kvalitet/kapacitet samt til særlig indretning. Reparation ved BK § 21, stk.2.1: 50% af udgiften. Reparation ved BK § 21, stk.2.2: alene til den særlige indretning.  § 113 stk. 5 (§ 21, stk. 3): Hjælpen ydes som udlån og der ydes hjælp til reparation og udskiftning.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	Borgeren er selv ansvarlig for at købe hvilestolen, såfremt den er bevilget efter § 113, stk. 3 eller § 113 stk. 4.  Ved § 113 stk. 5 bevillinger sørger kommunen for indkøb og levering. Indsatsen bevilges som udlån.
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hvilestol uden indstillingsmulighed</li> <li>• Hvilestol med manuel indstillingsmulighed af ryg og sæde</li> </ul>

### 5.7 Rullebord (ISO 24.36)

Serviceoven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Rulleborde med kontravægt</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	Borgeren oplever begrænsninger i forbindelse med måltider.  Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til moderat personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter: <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At lave mad</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Behov for at transportere / bære mad og drikke rundt i boligen.  Behovet skal ikke kunne dækkes af en rollator med bakke og kurv.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Evt. behov for fjernelse af dørtrin.</li> </ul>

<b>5.8 Vinduesåbner (ISO 18.21)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Elektrisk vinduesåbner på vindue i køkken</li> <li>• Elektrisk vinduesåbner på vindue i værelse eller stue</li> <li>• Batteridreven vinduesåbner</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes indendørs</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren kan ikke ved egen hjælp åbne vindue og har ikke daglig hjælp.</p> <p>Borgere som, på grund af en luftvejslidelse, har et stort behov for selv at kunne lufte ud i boligen.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Der kan ikke sættes hasper på vinduet, når en elektrisk vinduesåbner er monteret på vinduet, hvilket øger risikoen for indbrud i f.eks stuelejligheder.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation og vedligeholdelse</li> <li>• Manuel vinduesåbner</li> </ul>

## Køkken

<b>5.9 Køkkenændring/ombygning, udtræksplade (ISO 18.36)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Udtræksplader og klap-plader</li> <li>• Hæve køkkenvask (kryds i vasken)</li> <li>• Forhøjelse af køkkenbord (løs kasse ovenpå køkkenbord)</li> <li>• Elektrisk højdeindstillelig ramme påmonteret køkkenelement</li> <li>• Ombygning af køkken (herunder hævelse af hele bordpladen)</li> <li>• Sænkning af køkkenbord</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med måltider.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At lave mad</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgere der dagligt har behov for at varetage væsentlige køkkenfunktioner.</p> <p>Borgere hvor problemet ikke kan løses med bevilling af en arbejdsstol.</p> <p>Kørestolsbrugere, der kun ved ændring/ombygning kan benytte køkken til madlavning.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Der skal altid oplyses relevante mål og placering.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation og vedligeholdelse</li> <li>• Køkkenændringer som har overvejende karakter af istandsættelse, almindelig vedligeholdelse eller modernisering</li> </ul>

<b>5.10 Køkken – småhjælpemidler til madlavning, opvask, spise og drikke og rengøring (ISO 15.03; 15.06; 15.09; 15.12)</b> Serviceloven § 112 og § 113.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bestik, tallerkener, krus og glas</li> <li>• Hjælpemidler til at rense, skrælle, snitte, skære og hakke</li> <li>• Bage- og madlavningshjælpemidler fx bagevægt med syntetisk tale / punktafmærkning</li> <li>• Hjælpemidler til opvask og rengøring</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger i forbindelse med at lave mad.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At lave mad</li> <li>• At spise</li> <li>• At drikke</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Dagligt behov for at benytte særlige tallerkener og bestik og lignende.</li> <li>• Dagligt behov for selvstændigt at skulle lave mad</li> </ul>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse, fx udskiftning af batterier</li> </ul>

<b>5.11 Køkken, blandingsbatteri (ISO 18.24)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Udskiftning af greb på armatur til køllegreb</li> <li>• Blandingsbatteri med køllegreb</li> <li>• Specielt blandingsbatteri til køkken, fx fotocelledrevet armatur</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med måltider.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At lave mad</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Det skal vurderes om der er tale om manglende vedligeholdelse eller modernisering.</p> <p>Det skal undersøges om ejendommen vil skifte armaturet.</p> <p>Det skal undersøges om det er tilstrækkeligt at montere køllegreb.</p>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Hvis ovenstående er udelukket, og borgeren har behov for en handicapkomenserende løsning ved armaturet, kan det bevilges.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p> <p>Fotocelledrevne armaturer skal ofte have udskiftet batteri. Borgeren rådgives om dette, og at denne vedligeholdelsesudgift påhviler borgeren.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Udskiftning af armatur på grund af dårlig vedligeholdelse eller som vil have karakter af en modernisering.</li> <li>• Reparation.</li> </ul>

<b>5.12 Køkken, lukning af gas, elkogeplader m.m. (ISO 15.03)</b> Serviceloven § 113 og § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lukning af gas med en tollehane (§ 116)</li> <li>• Elkogeplader (§ 113, stk. 5)</li> <li>• Etablering af elkogeplader (§ 116)</li> <li>• Etablering af timerfunktion på kogeplader eller eget komfur (§ 116)</li> <li>• Opsætning af elstik (§ 116)</li> <li>• HPFI-relæ på elmåler (§ 116)</li> <li>• Retablering af elkogeplader og lukning af gas med tollehane (§ 116)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgere med hukommelsesbesvær eller kognitive udfordringer.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>At borgeren glemmer at lukke for gassen.</p> <p>Det skal vurderes, hvem der har behov for at benytte komfur-funktion og i hvilket omfang.</p> <p>Hvis der skal etableres elkogeplader, skal det vurderes, om der er behov for at montere timerfunktion på el-kogepladerne og hvilket tidsinterval timerfunktionen skal indstilles på. Det skal vurderes, om borgeren kan betjene timerfunktionen.</p>

<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Ved at lukke for gassen med en tollehane, vil pårørende eller hjem- mehjælp fortsat kunne benytte gaskomfuret i de situationer, hvor der ikke efter lukning er etableret elkojeplader.</p> <p>Lukning af gas med tollehane bestilles via boligrekvisition til håndværkerteamet på Hjælpe-middelcentret.</p> <p>Hvis der er akut brug for at lukke for gassen med tollehane, kan HOFORs døgnvag tlf. 38 88 24 24 kontaktes.</p> <p>HOFORs gastekniske afdeling kan kontaktes på tlf. 33 95 26 26 ved andre spørgsmål om installationen.</p> <p>Efter 1. januar 1996 er der krav om, at alle gaskomfurer skal være forsynet med flammeovervågning. Det gælder såvel brugte som nye komfurer (Gasreglement afsnit A+C)</p> <p>Borgeren skal give samtykke til lukningen af gas.</p> <p>Der skal ikke sendes underretningsbrev eller søges ejertilladelse.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Etablering af ovnfunktion (almindelig ovn og mikroovn)</li> </ul>

### 5.13 Spisearm, manuel eller elektronisk (ISO 15.09)

Service-loven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Manuel spisearm</li> <li>• Elektronisk spisearm</li> <li>• Bord til spisearm</li> <li>• Special tilbehør, fx tallerkener og bestik</li> <li>• Undervisning i anvendelse af spisearm</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med måltider.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til fuld-stændig personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At spise</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren skal være interesseret i selv at kunne spise helt eller delvist selvstændigt.</p> <p>Der skal være pårørende eller hjemmepleje i hjemmet, som kan anrette maden og sørge for placering af borger i forhold til spisearmen.</p>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Der kan ikke bevilges en spisearm, før der har været gennemført et afprøvningsforløb.</p> <p>Der kan være behov for at pårørende eller personale assisterer borger under indtagelsen af måltidet.</p> <p>Der er behov for at pårørende eller personale instrueres/under-vises i anvendelsen af spisearmen.</p> <p>Hvis ikke pårørende eller personalet er i stand til at håndtere placering af maden og placering af borger, anbefales det, at der gives afslag på spisearmen.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Det er vigtigt at sikre, at de personer som dagligt befinder sig i hjemmet, bakker op om anvendelsen af spisehjælpe-midlet.</p> <p>Der kan henvises til en specialafprøvning foretaget af Specialrådgivningen fra Hjælpe-middelcentret.</p> <p>Der er behov for et indledende afprøvningsforløb, typisk af 14 dages varighed.</p> <p>Når afprøvningsperioden er overstået vurderes det, om der på baggrund af afprøvningsforløbet kan bevilges en spisearm.</p> <p>En spisearm kan leveres både som manuel og elektronisk. Det bør ved bevillingen vurderes, om borgeren på sigt kan få behov for en elektronisk spisearm, dette bør indgå i vurderingen med hensyn til valg af type.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Der kan være behov for et særligt bord til montering af spisearmen, da spisearmen skal være præcist placeret i forhold til borger, når denne skal anvende spisehjælpe-midlet.</p> <p>Der er behov for tilberedning/anretning af maden således at borger kan anvende spisearmen.</p> <p>Hvis borgeren bliver i stand til selvstændigt at spise helt eller delvist, bør visitation af hjælp til spisning revurderes. Hjælpen kan evt. ændres til anretning/afrydning.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indstasen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Visitation af hjælp til anretning af mad, henhører til praktisk bistand og behandles under dette bevillingsområde.</li> </ul>



## Adgangsforhold

<b>5.14 Klapsæder i opgang (ISO 09.33)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Klapsæde i opgang</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes udendørs</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Før opsætning af klapsæde vurderes det, om behovet kan løses med opsætning af gelænder eller med løse taburetter, som borgeren selv anskaffer.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Der oplyses placering i trappeopgang på boligrekvisitionen.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation og vedligeholdelse</li> </ul>

<b>5.15 Adgang til altan (ISO 18.30)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Altanrist i træ</li> <li>• Skråkiler, ramper og slisker</li> <li>• Greb og gelænder</li> <li>• Eventuel skridsikring</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til total personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes udendørs</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	I overvejselen om adgang til altan er nødvendig for at gøre boligen bedre egnet som opholdssted for borgeren, indgår overvejsler om f.eks: hvor tit bruger borgeren altanen, har borgeren andre muligheder for frisk luft osv.

<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Hvis afstand mellem altangulv og altanbrystning efter pålægning af rist er mindre en 100 cm, skal altanbrystning hæves (Lovkrav). Der skal altid opgives mål på forhøjelsen (BxDxH) på rekvisitionen til boligindretningen.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation og vedligeholdelse</li> </ul>

<b>5.16 Automatisk døråbner (ISO 18.21)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Elektrisk døråbner på adgangsdør til bolig</li> <li>• Elektrisk døråbner på fælles gadedør i opgang</li> <li>• Elektrisk døråbner på elevatordør</li> <li>• Reparation, hvis døråbner er opsat som udlån</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes udendørs</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Det skal vurderes om problemstillingen kan løses med en krog på gadedør, en kile til at lægge under dør eller dørpumpen kan løses samt om dørpumpen er vedligeholdt.</p> <p>Det skal vurderes, om det er et behov, der bør løses af ejendommens administrator.</p> <p>Som udgangspunkt skal der være tale om et dagligt behov for selvstændigt at kunne komme ind/ud af bolig.</p> <p>Borgeren skal ikke have andre muligheder for at komme ind/ud af bolig.</p> <p>Det skal vurderes, om det vil være mere hensigtsmæssigt for borgeren med et boligsift.</p>

<b>Opmærksomheds-punkter</b>	<p>Som udgangspunkt overtager boligselskabet ejerforholdet fra opsætningstidspunktet, herunder også ansvar for reparation og vedligeholdelse. Dette gælder også i private andels- og ejerboliger samt i ældreboliger. Inden bevilling sendes anmodning om ejertilladelse til boligforening. I denne tilladelse tager boligselskab stilling til, om de ønsker at overtage den automatiske døråbner fra opsætningstidspunktet.</p> <p>Hvis boligselskabet ikke ønsker at overtage ejerforholdet, bliver den automatiske døråbner bevilget som et udlån. Borgeren skal underskive udlånserklæring.</p> <p>Hvis den automatiske døråbner er bevilget som udlån, skal lokal-områdekontoen rekvirere nedtagning af den automatiske døråbner hos leverandøren, når behovet ikke længere er til stede hos borgeren. Henvendelse til/fra boligselskab er ikke nødvendigt.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse, hvis boligselskab har overtaget ejerforholdet fra opsætningstidspunktet.</li> </ul>

### 5.17 Dørtelefon med el-slutblik ( ISO 22.24)

Serviceoven § 116.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Samtaleanlæg til dørtelefon i lejlighed (fx stue eller soveværelse)</li> <li>• Trådløst samtaleanlæg</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At flytte sig</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren er ude af stand til selvstændigt at komme til dørtelefon ved entredør.</p>
<b>Opmærksomheds-punkter</b>	<p>Der skal tages stilling til, om det kun er dørtelefon, der skal flyttes, eller om el-slutblik også skal etableres. Det skal oplyses, hvilken dør, der er tale om.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>

<b>Hvad indgår ikke i indsatsen?</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Samtaleanlæg til badeværelse</li> <li>• Reparation</li> <li>• Der flyttes ikke dørtelefon for at kunne åbne for fx hjemmehjælp, madlevering, avisbude og lignende hvis borger er længe om at åbne. I disse situationer kan der udleveres en nøgle</li> </ul>
--------------------------------------	---

### 5.18 Ramper – faste, transportable (ISO 18.30)

Serviceoven § 112 og § 116.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<p><i>Transportable ramper (§ 112):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Letvægtsramper</li> <li>• Standardramper</li> <li>• Reparation og levering</li> </ul> <p><i>Faste ramper (§ 116):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Standardramper</li> <li>• Specialfremstillede ramper i specielle mål</li> <li>• Excellent ramper</li> <li>• Montering</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At færdes udendørs</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Ramper er nødvendige for at udligne niveauforskelle i dagligdagen.</p> <p>Det vurderes om behovet kan løses med faste ramper.</p> <p>Faste ramper etableres udelukkende på borgers faste adresse.</p>
<b>Opmærksomheds-punkter</b>	<p>Der oplyses udførlige mål på rekvirition (B x D x største H og mindste H). Vedlæg eventuelt en skitse.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelser" samt "huskeliste til boligindretninger".</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Reparation af faste ramper (§ 116)</li> </ul>

<b>5.19 Trappelift, kørestolslift (ISO 18.30)</b> Serviceloven § 116.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Trappelift (kørestolslift/stolelift) ved udendørs adgangsforhold med niveauforskel til boligen</li> <li>• Trappelift (kørestolslift/stolelift) ved indendørs niveauforskelle</li> <li>• Lovpligtige serviceeftersyn</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til total personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At flytte sig</li> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At færdes udendørs</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Inden bevilling af trappelift skal det vurderes, om en trappekører/ trappetjener kan benyttes.</p> <p>Trappeliften er nødvendig for at komme ind/ud af boligen eller for at komme rundt i boligen.</p> <p>Trappeliften kan kun bevilges mellem rum, der er nødvendige for at borgeren kan bo og opholde sig i boligen eller komme ind/ud af boligen.</p> <p>Det vurderes, at boligen er velegnet i en længerevarende periode fremadrettet.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Inden bevilling skal der altid søges ejertilladelse samt fuldmagt til at firmaet, der opsætter trappeliften, kan indhente byggetilladelse hos kommunen.</p> <p>Inden der søges ejertilladelse skal leverandøren, der skal opsætte trappeliften have beskrevet arbejdets omfang.</p> <p>Når byggetilladelsen er modtaget, sender leverandøren den til lokalområdekontolet, hvorefter aftale om opsætning kan finde sted.</p> <p>Trappeliften bevilges altid som udlån. Borgeren underskriver et lånedokument, da trappeliften altid er kommunens ejendom, og skal retur så den kan genudlånes.</p>

<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Lovpligtig serviceaftale skal indgås. Leverandøren fremsender ved garantiperiodens udløb en serviceaftale, der omfatter service hvert kvartal efter Arbejdstilsynets bestemmelser. Serviceaftalen omfatter vedligeholdelse, reservedele og reparation, dog ikke efter eventuelt hærværk, brand eller lignende skader, der ikke er opstået ved normalt brug af liften.</p> <p>Arbejdstilsynet tilser opsatte lifte hver 26. måned. Regninger herfor anvises af lokalområdekontolet som en udgift i relation til § 116.</p> <p>Lokalområdekontolet rekvirerer nedtagning af trappeliften hos leverandøren straks behovet for den ophører. Henvendelse til/fra boligselskab er ikke nødvendigt.</p> <p>Se "Guide i anvendelse af underretningsbreve og indhentning af ejertilladelse" samt "huskeliste til boligindretninger".</p> <p>Københavns Kommune har leverandøraftale på trappelift. Se leverandøraftalen på KKintra.</p>
-----------------------------	---

# 6.0

## Varsling og alarmering

### INDHOLD

- 6.1 Nødkald
- 6.2 Alarm- og pejlesystemer
- 6.3 Timer- og alarmsystemer til brug i hjemmet

### FORMÅL

At borgeren selvstændigt kan varetage funktioner i hjemmet i forbindelse med den daglige huseførelse under sikkerhedsmæssige forsvarlige forhold.

At borgeren bliver i stand til at genoptage/opretholde nødvendige aktiviteter uden for hjemmet – herunder færdes mere trygt og sikkert udenfor hjemmet. Aflaste de pårørende og hjælpepersonalet.

### MÅL FOR KVALITETSOMRÅDET

Borgere der af fysiske eller psykiske årsager har behov for at kunne tilkalde akut hjælp, for eksempel borgere med faldtendens, alvorlige hjerte- og lungelidelser eller tale- og synkebesvær.

### FAGLIGT KVALITETSMÅL

Der foretages en helhedsvurdering af årsager til fald, herunder hjemmets indretning og borgerens almene tilstand.

Det skal sikres, at borgeren får den nødvendige instruktion i brug af alarm- og varslings-hjælpe midlet og kan aktivere det i en akut situation.

Det skal sikres, at borgeren er grundigt informeret om den fulde konsekvens af opstilling af et alarm- og varslings-hjælpe midlet.

### BORGERENS KVALITETSMÅL

At borgeren er tryk ved at færdes i hjemmet.

At borgeren kan tilkalde hjælp hele døgnet, når der er akut behov for hjælp.

### ORGANISATORISKE KVALITETSMÅL

Der sikres en koordineret indsats med pårørende og relevante samarbejdspartnere.

### OPFØLGNINGSMÅL

Behov for opfølgning vurderes individuelt.

<b>6.1 Nødkald (ISO 22.27)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nødkald med 1 eller 2 trådløse sendere</li> <li>• Nødkald med røgalarm</li> <li>• Installation</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personssistance til at udføre minimum to af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At færdes indendørs</li> <li>• At flytte sig</li> <li>• At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne</li> </ul> <p>Samt at borgeren har behov for ingen til moderat personassistance inden for:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Vil borgeren være afhjulpel ved at få udleveret et telefonnummer til SUF vagtcentral?</p> <p>Alder og diagnose alene kan ikke danne grundlag for bevilling. Nødkald kan ikke bevilges, hvis borgeren har 24-timershjælp/fastvagt.</p> <p>Nødkald kan bevilges som:</p> <p>Gruppe 1 – direkte til ambulancekald</p> <p>Gruppe 2 – hjælp fra hjemmepleje, privat leverandør eller SUF vagtcentral</p> <p><b>Gruppe 1 nødkald:</b> Borgerens helbredsmæssige situation bevirker, at borgeren kan få akut behov for hjælp. SUF vagtcentral tilkalder en ambulance. Det kan for eksempel være borgere, der lider af dårligt hjerte eller åndedrætsbesvær.</p> <p>Der skal ved gruppe 1 nødkald altid foreligge lægelige oplysninger og indgås en skriftlig aftale med regionens vagtcentral. Ansøgningskema findes på KKintra.</p> <p><b>Gruppe 2 nødkald:</b> Borgeren har for eksempel brug for akut hjælp til at rejse sig efter fald. Borgeren får hjælp fra hjemmeplejen, privat leverandør eller SUF vagtcentral.</p>

	<p><b>Røgalarm:</b> Borgeren ryger og kan ikke flytte sig fra seng eller stol ved egen hjælp. Borgeren er dement med et særligt behov for at få opsat røgalarm.</p> <p><b>Vedr. nødkald i ældrebolig:</b> Hvis borgeren er tilstrækkeligt afhjulpel ved at få udleveret telefonnummer til SUFs vagtcentral, udleveres Pjecen <i>Tilkaldehjælp – når du bor i ældrebolig</i>.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Der skal altid ved bevilling laves aftale med borgeren om levering af nøgler til entre- og gadedør. Disse nøgler lægges i en nødkaldsboks udenfor boligen, så personalet /ambulancefolk kan låse sig ind hos borger.</p> <p>Hvis borgeren skal modtage den akutte hjælp fra privat leverandør, skal der udleveres en nøgle til entre- og gadedør til privat leverandør.</p> <p>Er der flere personer i husstanden vil det ikke nødvendigvis medføre afslag, men det vil indgå i den samlede vurdering.</p> <p>Ved bevilling skal det undersøges, om borgeren er tilknyttet et lokalt telefonnetværk eller bredbånd – fx ISDN, ADSL eller diverse IP-telefonløsninger. Visse af bredbåndsforbindelserne kan blokere for nødkaldets opkald til vagtcentralen.</p> <p>Nødkald kan ikke benyttes sammen med Duet-svar.</p> <p>Uddrag fra nr. 6 til serviceloven, 15. februar 2011 <i>Pkt. 107 Ved telefonhjælpe midler ydes der hjælp til anskaffelse, men ikke til evt. abonnementsafgift. Endvidere kan der ydes hjælp til nødkald og alarmanlæg mv., som forudsætter en telefonlinje. Der vil kunne ydes hjælp efter §§ 41 og 100 om merudgiftsydelse, hvis der er tale om, at borgere med funktionsnedsættelse for påført en ekstra abonnementsudgift i forbindelse med alarmer mv. Evt. kan der også ansøges om hjælp hertil efter pensionslovgivningen.</i></p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Der bevilges ikke dækning af løbende telefonabonnement</li> <li>• Der bevilges ikke nødkald til færden udenfor hjemmet.</li> </ul>

<b>6.2 Alarm- og pejlesystemer (ISO 22.27)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Alarm- og pejlesystem (GPS sporingsystem)</li> <li>• Undervisning i anvendelse af alarm- og pejlesystemet til borgeren og pårørende</li> <li>• Betaling af abonnement på alarm- og pejlesystem</li> <li>• Hjælp til sporing og hjembringelse ved akut behov</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med at komme omkring.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren skal kunne give et samtykke og ikke modsætte sig brugen af alarm- og pejlesystemet.</p> <p><b>Alarm- og pejlesystem kan bevilges, når:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgeren har en varigt og væsentligt nedsat orienteringsevne og eventuelt også en nedsat hukommelse (fx på grund af demens)</li> <li>• Borgeren er trafiksikker</li> <li>• Borgeren har en pårørende, der er i stand til at sikre, at alarm- og pejlesystem anvendes korrekt (foretage sporing, opladning, placering af alarm- og pejlesystem på borgerens tøj/taske og hente borgeren hjem, når borgeren er bortkommet)</li> <li>• Borgeren har en følelse af at blive væk – eller bange for det.</li> </ul> <p>Der skal foreligge den nødvendige faglige dokumentation for borgerens kognitive funktionsnedsættelse..</p> <p>Alarm- og pejlesystemets ID nr. skal noteres i KOS2. Se arbejdsgang på KKintra.</p> <p>GBS fane i FSII skal udfyldes</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Det forventes, at det som udgangspunkt altid er borgerens pårørende, der har ansvaret for at spore og bringe borgeren hjem.</p> <p>Vurdering foretages af demensansvarlig visitor, idet der stilles særlige krav til visitors demensfaglige kompetencer og et indgående kendskab til reglerne for magtanvendelse.</p>

<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) underviser borgeren og pårørende, i installation og daglig brug af alarm- og pejlesystemet.</p> <p>Hvis borgeren er passiv, og ikke klart siger ja eller nej til ydelsen, skal godkendelse søges via juridisk afdeling. Hvis borgeren modsætter sig, skal der foreligge godkendelse om magtanvendelse indenfor en uge (§ 125). Se arbejdsgang på KKintra.</p> <p>I situationer, hvor den pårørende er akut syg eller holder ferie, kan der bevilges hjælp til sporing og hjembringelse samt opladning og korrekt anvendelse af alarm- og pejlesystemet af kommunen i samarbejde med Københavns Brandvæsen. Hjælpen bevilges efter servicelovens § 83 og er en delydelse.</p> <p>Den lokale visitation skal løbende vurdere, om forudsætningerne for at bevilge alarm- og pejlesystemet som et hjælpemiddel efter § 112 fortsat er tilstede (som udgangspunkt hver halve år).</p> <p>Der er ikke frit valg på alarm- og pejlesystemer.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Indkøb og betaling af mobiltelefon</li> <li>• Betaling af løbende telefonabonnement</li> <li>• Drift og vedligeholdelse, f.eks. betaling for løbende strømforbrug</li> <li>• Betaling af internetabonnement</li> </ul>

<b>6.3 Timer- og alarmsystemer til brug i hjemmet (ISO 22.27)</b> Serviceloven § 112	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Komfurvagt</li> <li>• Vandalarm</li> <li>• Reparation og levering</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med udførelsen af måltider.</p> <p>Visitator vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>At borgeren har en lægeligt dokumenteret demenssygdom eller tilsvarende kognitiv/psykisk funktionsnedsættelse.</p> <p>At borgeren har tendens til at glemme at slukke for komfuret, vandhanen mv.</p> <p>At borgeren fortsat har behov for jævnlig anvendelse af komfuret.</p> <p>Borgeren skal kunne give et samtykke.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	Hvis borgeren har gas skal det vurderes, om der skal lukkes med tollehane og opstilles kogeplader i stedet for.
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Røgalarmer og almindelige køkkenredskaber som eksempelvis et æggeur og et stegetermometer.</li> </ul>

# 7.0

## Syn, belysning, kommunikation m.v.

### INDHOLD

#### Kommunikationshjælpemidler

- 7.1 Hjælpemidler til kommunikation
- 7.2 Hjælpemidler til kommunikation og informationsøgning til blinde og svagsynede
- 7.3 Hjælpemidler til at styring af computer
- 7.4 Struktur og planlægningshjælpemidler

#### Læse og stave understøttelse

- 7.5 Hjælpemidler til læseunderstøttelse

#### Optiske hjælpemidler

- 7.6 Lupper
- 7.7 Billede- og tekstforstørrelse

#### Ikke optiske hjælpemidler

- 7.8 Vægt med syntetisk tale
- 7.9 Ure til blinde og svagsynede
- 7.10 Særlig belysning

### FORMÅL

At kompensere for borgerens nedsatte kognitive og/eller synsmæssige funktionsevne i forbindelse med kommunikation, læsning og håndtering af praktiske opgaver i dagligdagen.

### MÅL FOR KVALITETSOMRÅDET

At understøtte at borgeren – så vidt muligt – bliver uafhængig af andres hjælp til håndtering af de daglige opgaver.

### FAGLIGT KVALITETSMÅL

Ud fra en helhedsvurdering af borgerens situation og aktivitetsniveau at vælge de hjælpemidler, der kan understøtte en fortsat aktiv hverdag.

At det bevilgede hjælpemiddel kompenserer i størst mulig grad for borgerens nedsatte funktionsevne i forhold til kommunikation.

At det bevilgede hjælpemiddel kompenserer i størst mulig grad for borgerens synsnedsættelse. At hjælpemidlet bevilges ud fra en opdateret viden om hjælpemidler til kommunikation og synsnedsættelse.

### BORGERENS KVALITETSMÅL

At borgeren oplever at blive inddraget ved vurdering af behov.

At borgeren får mulighed for at vedligeholde, udvikle eller genoptage tidligere aktiviteter

### ORGANISATORISKE KVALITETSMÅL

Samarbejdspartnere, der kommer i borgerens hjem, skal være med til at understøtte at hjælpemidlet fungerer efter hensigten og understøtter det ønskede aktivitetsniveau.

### OPFØLGNINGSMÅL

Behov for opfølgning vurderes individuelt.



## Kommunikationshjælpemidler

<b>7.1 Hjælpemidler til kommunikation (ISO: 22.09; 22.21)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Talemaskine</li> <li>• Kommunikationsforstærker</li> <li>• Skrivebaserede hjælpemidler</li> <li>• Symbol- og skrivebaserede softwareprogrammer</li> <li>• Talesyntese til oplæsning af tekst</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger i hverdagslivet.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren skal selvstændigt kunne anvende hjælpemidlet og kommunikere med andre.</p> <p>Borgeren skal have et væsentligt behov for at sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter i forhold til:</p> <p><i>Nærkommunikation</i> – som fx at kunne gennemføre en én til én samtale med en anden person eller kunne samtale i større sociale sammenhænge og arrangementer.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) kan forestå afprøvning af hjælpemidler til nærkommunikation.</p> <p>Anvend henvisningsskema til afprøvning hos CSV. Henvisningsskemaet udfyldes via CARE.</p> <p>Efter afprøvning sender CSV en rapport til visitor med forslag til valg af hjælpemiddel.</p> <p>CSV vurderer, om der er behov for at bevilge undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidlet.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse – fx udskiftning af batterier eller betaling af udgifter til strømforbrug</li> <li>• Betaling for løbende internetabonnement og oprettelse af internet</li> </ul>

## 7.2 Hjælpemidler til kommunikation og informationsøgning til blinde og svagsynede (ISO 22.33)

Servicelovens § 113 og § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Stationær computer inklusiv skærm og tastatur (§ 113 stk. 5)</li> <li>• Bærbarcomputer (§ 113 stk. 5)</li> <li>• Scanner/printer (§ 113 stk. 5)</li> <li>• Talesyntese til oplæsning af tekst (§ 112)</li> <li>• Jaws – tekstoplæsningsprogram til blinde og program til at navigation på pc (§ 112)</li> <li>• Zoomtekst – forstørrelsesprogram til svagsynede § 112)</li> <li>• Omnipage – oversættelsesprogram fra scannet billede til tekstfiler (§ 112)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger i hverdagslivet.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til fuldstændig personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren skal selvstændigt kunne anvende hjælpemidlet og tage initiativ til at kommunikere med andre.</p> <p>Borgeren skal have et væsentligt behov for at sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter i forhold til:</p> <p><i>Fjernkommunikation</i> – fx at kunne læse og besvare breve/skrivelser og mails fra familie, venner, offentlige myndigheder, forsikringselskaber, banker mv.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Computere er sædvanligt indbo, men blinde og svagsynede kan bevilges computere jf. hjælpemiddelbekendtgørelsen § 20 stk 4: <i>Computere med standardsoftware, der understøtter hjælpemidler til blinde og svagsynede, dækkes med den fulde anskaffelsespris til det bedst egnede og billigste produkt. Hjælpen kan ydes som udlån.</i></p> <p>Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) forestår afprøvning og undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidler til kommunikation og informationsøgning.</p> <p>Anvend henvisningsskema til afprøvning på CSV. Henvisningsskemaet udfyldes via CARE.</p> <p>CSV vurderer om borgeren har behov for at få hjælp til undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidlet.</p> <p><b>Alternativer til CSV:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Institut for blinde og svagsynede (IBOS)</li> </ul>

<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse – fx udskiftning af batterier eller betaling af udgifter til strømforbrug</li> <li>• Betaling for løbende internetabonnement og oprettelse af internet</li> </ul>
-------------------------------------	---

### 7.3 Hjælpemidler til styring af computer (ISO: 22.36)

Serviceoven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<p>Det kan fx være:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Styring af computer via hovedmus</li> <li>• Øjenstyringssystemer</li> <li>• Styring af computer via O/I-kontakter</li> <li>• Touchtastatur</li> <li>• Trykfølsomme skærme</li> <li>• Tastaturplade</li> <li>• Specialudformet tastatur</li> <li>• Undervisning i brug af bevilget produkt</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger i hverdagslivet.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p><b>Generelt</b> Borgeren skal selvstændigt kunne anvende hjælpemidlet og tage initiativ til at kommunikere med andre.</p> <p>Borgeren skal have et væsentligt behov for at sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter i forhold til:</p> <p><i>Nærkommunikation</i> – som fx at føre en én til én samtale med en anden person eller kunne samtale i større sociale sammenhænge.</p> <p><i>Fjernkommunikation</i> – fx læse og besvare breve og mails fra familie og venner, læse og besvare post og mails fra offentlige myndigheder, forsikringselskaber, banker mv.</p> <p><b>Andre fysiske funktionsnedsættelser</b> At borgeren på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, ikke kan betjene sin computer på almindeligvis.</p> <p><b>Før blinde- og svagsynede</b> Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borgeren har en medicinsk defineret varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synstyrke på 6/18 eller derunder.</p>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Behovet for svagtsynoptik og andre synshjælpemidler <b>opstår i almindelighed</b> ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan opstå situationer hvor der, på trods af at borgeren ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgerens kontrast-syn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) forestår afprøvning og undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidler til styring af computer.</p> <p>Anvend henvisningsskema til afprøvning på CSV. Henvisningsskemaet udfyldes via CARE.</p> <p>CSV vurderer om borgeren har behov for at få hjælp til undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidlet.</p> <p>Alternativer til CSV</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Institut for blinde og svagsynede (IBOS)</li> </ul>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse – fx udskiftning af batterier eller betaling af udgifter til strømforbrug</li> <li>• Betaling for løbende internetabonnement og oprettelse af internet</li> <li>• Hardware, f.eks. tablet, smartphone, pc og lignende</li> </ul>

### 7.4 Struktur og planlægningshjælpemidler (ISO: 22.27)

Serviceoven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Elektroniske kalendere – og planlægningssystemer</li> <li>• Nat- og dagkalender</li> <li>• Undervisning i brug af det bevilgede produkt</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger i hverdagslivet.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for moderat til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgere der på grund af kognitiv funktionsnedsættelse ikke kan huske og/- eller glemmer.</p> <p>Borgeren har behov for struktur på dagligdagen fx gennem påmindelse om udførelse af dagligdagens aktiviteter og aftaler.</p>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	Borgerens behov for struktur og planlægning kan ikke afhjælpes på anden måde.  Borgeren kan forstå og bruge de informationer, som hjælpemidlet giver.
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) forestår afprøvning og undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidler til struktur og planlægning. Anvend henvisningsskema til afprøvning hos CSV. Henvisningsskemaet udfyldes via CARE.  CSV vurderer, om borgeren har behov for at få hjælp til undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidlet.
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse – fx udskiftning af batterier eller betaling af udgifter til strømforbrug</li> <li>• Betaling for løbende internetabonnement og oprettelse af internet</li> </ul>

## Læse og stave understøttelse

<b>7.5 Hjælpemidler til læseunderstøttelse (ISO: 22.18; 22.30)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Læsemaskine/oplæsningsapparat</li> <li>• Læse- og scannerpen</li> <li>• Lydafspiller (typisk daisy format)</li> <li>• Læsestativ</li> <li>• Læseplade</li> <li>• Bladvender</li> <li>• Undervisning i brug af bevilget produkt</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	Borgeren oplever begrænsninger i hverdagslivet  Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet: <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p><b>Generelt</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Borgere som ikke selvstændigt kan læse</li> <li>• Der skal være tale om et væsentligt læsebehov</li> <li>• Borgeren skal ikke have andre muligheder for selvstændigt at kunne læse</li> <li>• Ordblind borgere</li> </ul> <p>Borgeren skal have et væsentligt behov for at sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter i forhold til at kunne læse.</p> <p><b>For blinde- og svagsynede</b> Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borgeren har en medicinsk defineret, varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder*</p> <p><b>Borgere med kognitive funktionsnedsættelser</b> At borgeren pga. nedsat fysisk- eller psykisk funktionsevne ikke kan læse på egen hånd uden brug af hjælpemidler, herunder også ordblind.</p> <p>*Behovet for svagsynsoptik og andre synshjælpemidler <b>opstår i almindelighed</b> ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan opstå situationer hvor der, på trods af at borgeren ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgerens kontrastsyn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Afprøvning kan ske hos:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Center for Specialundervisning for Voksne (CSV)</li> <li>• Institut for blinde og svagsynede (blinde og svagsynede) (IBOS)</li> <li>• Hovedstadens ordblindeskole (Ordblind) (HO)</li> </ul> <p>I forbindelse med udredningen vurderes det, om der er behov for at bevilge undervisning i brug og anvendelse af det bevilgede hjælpemiddel.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse – f.eks. udskiftning af batterier eller betaling af udgifter til strømforbrug</li> <li>• Betaling for løbende internetabonnement og oprettelse af internet.</li> </ul>

## Optiske hjælpemidler

<b>7.6 Lupper (ISO:22.33)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Håndholdte lupper</li> <li>• Luplamper</li> <li>• Påhæftningslupper</li> <li>• Forstørrelsesglas</li> <li>• Kikkerter</li> <li>• Elektroniske lupper</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger i hverdagslivet.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance inden for minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> <li>• At lave mad</li> <li>• At sikre indkøb af hverdagens varer</li> <li>• At anvende kollektive transportmidler</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren skal have et væsentligt behov for at sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter i forhold til at kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Læse mv.</li> <li>• Lave mad, foretage indkøb, læse emballage, sy, mv.</li> </ul> <p>Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borgeren har en medicinsk defineret varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder*.</p> <p>Borgeren skal have et væsentligt behov for at læse breve, aviser emballage mv. i dagligdagen, som ikke kan afhjælpes på anden måde.</p> <p>Der skal foreligge dokumentation efter en afprøvning med indstilling hvilket hjælpemiddel, der vurderes at kunne afhjælpe borgerens behov.</p> <p>*Behovet for svagsynsoptik og andre synshjælpemidler opstår i <b>almindelighed</b> ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan opstå situationer hvor der, på trods af at borgeren ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgerens kontrastsyn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>

<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) forestår afprøvning og undervisning i brug og anvendelse af lupper.</p> <p>Anvend henvisningsskema til afprøvning på CSV. Henvisningsskemaet udfyldes via CARE.</p> <p>CSV vurderer, om borgeren har behov for at få hjælp til undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidlet.</p> <p>Alternativer til CSV</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lys og Lup</li> <li>• Institut for blinde og svagsynede (IBOS)</li> </ul>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse – fx rengøring, udskiftning af batterier eller betaling af udgifter til strømforbrug</li> <li>• Betaling for løbende internetabonnement og oprettelse af internet</li> </ul>

<b>7.7 Billede- og tekstforstørrelse (ISO:22.03; 22.30)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• CCTV-anlæg</li> <li>• Elektronisk video-lup</li> <li>• TV-brille</li> <li>• Undervisning i brug af bevilget produkt</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger i hverdagslivet.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren skal have et væsentligt behov for at sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter i forhold til at kunne læse, se TV, sy mv.</p> <p>Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borgeren har en medicinsk defineret, varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder*.</p> <p>Behovet skal ikke kunne afhjælpes på anden måde.</p>

<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Der skal foreligge dokumentation fra en afprøvning med indstilling til hvilket hjælpemiddel, der vurderes at kunne afhjælpe borgerens behov.</p> <p><i>*Behovet for svagsynsoptik og andre synshjælpemidler opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan opstå situationer hvor der, på trods af at borgeren ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgerens kontrastsyn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</i></p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) forestår afprøvning og undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidler til billede- og tekstforstørrelse.</p> <p>Anvend henvisningsskema til afprøvning på CSV. Henvisningsskemaet udfyldes via CARE.</p> <p>CSV vurderer, om borgeren har behov for at få hjælp til undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidlet.</p> <p><b>Alternativer til CSV</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lys og Lup</li> <li>• Institut for blinde og svagsynede (IBOS)</li> </ul>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse – fx udskiftning af batterier eller betaling af udgifter til strømforbrug</li> <li>• Betaling for løbende internetabonnement og oprettelse af internet.</li> </ul>

## Ikke optiske hjælpemidler

<b>7.8 Vægt med syntetisk tale (ISO: 15.03)</b> Serviceloven § 112.	
<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Køkkenvægt med syntetisk tale</li> <li>• Personvægt med syntetisk tale</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger med personlig hygiejne eller måltider.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre minimum en af nedenstående aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At lave mad</li> <li>• At forebygge forværring af sygdom/tab af funktionsevne</li> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p><i>Køkkenvægt med syntetisk tale:</i> Borgere som har et væsentligt behov for at skulle veje råvarer mv. i dagligdagen, som ikke kan afhjælpes på anden måde. Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borgeren har en medicinsk defineret varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder*.</p> <p><i>Personvægt med syntetisk tale:</i> Borgere som har et væsentligt behov for at kunne kontrollere sin egen vægt. Det er ikke muligt at afhjælpe det på anden måde.</p> <p>Der skal foreligge dokumentation fra afprøvning med indstilling til hvilket hjælpemiddel, der vurderes at kunne afhjælpe borgerens behov.</p> <p><i>*Behovet for svagsynsoptik og andre synshjælpemidler opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan være situationer hvor der, på trods af at borgeren ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det kan fx ske, hvis borgerens kontrastsyn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</i></p>
<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) forestår afprøvning og undervisning i brug og anvendelse af vægte med syntetisk tale.</p> <p>Anvend henvisningsskema til afprøvning på CSV. Henvisningsskemaet udfyldes via CARE.</p>

<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>CSV vurderer, om borgeren har behov for at få hjælp til undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidlet.</p> <p>Alternativer til CSV</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lys og Lup</li> <li>• Institut for blinde og svagsynede (IBOS)</li> </ul> <p>Personvægt: Skal personvægten bruges som led i et behandlingsforløb, skal personvægten stilles til rådighed af sygehusvæsenet.</p>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse – fx udskiftning af batterier eller betaling af udgifter til strømforbrug</li> </ul>

### 7.9 Ure til blinde og svagsynede (ISO: 22.27)

Serviceoven § 112.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Talende ure</li> <li>• Armmåndsure</li> <li>• Punkturer</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger i hverdagslivet.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgere som pga. dokumenteret synsnedsettelse eller kognitiv funktionsnedsettelse ikke er i stand til at aflæse et ur.</p> <p>Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borgeren har en medicinsk defineret, varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder*.</p> <p>Der skal foreligge dokumentation efter en afprøvning med indstilling til hvilket hjælpemiddel, der vurderes at kunne afhjælpe borgerens behov.</p> <p>*Behovet for svagssynsoptik og andre synshjælpemidler i opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" må forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan nemlig opstå situationer hvor der, på trods af at borgeren ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgerens kontrastsyn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>

<b>Opmærksomhedspunkter</b>	<p>Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) forestår afprøvning og undervisning i brug og anvendelse af ure til blinde og svagsynede.</p> <p>Anvend henvisningsskema til afprøvning på CSV. Henvisningsskemaet udfyldes via CARE.</p> <p>CSV vurderer om borgeren har behov for at få hjælp til undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidlet.</p> <p>Alternativer til CSV</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lys og Lup</li> <li>• Institut for blinde og svagsynede (IBOS)</li> </ul>
<b>Hvad indgår ikke i indsatsen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse – fx udskiftning af batterier</li> </ul>

### 7.10 Særlig belysning (ISO: 18.06)

Serviceoven § 112, § 113 og § 116.

<b>Indsatsen omfatter typisk</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kuvertlamper (§ 112)</li> <li>• Koldlyslæselamper (§ 112/ § 113)</li> <li>• Læselamper med påhæftningslup (§ 112)</li> <li>• Spots (§ 113/§ 116)</li> <li>• Pendler (§ 113/§ 116)</li> <li>• Lysarmatur (§ 113/§ 116)</li> <li>• Diodelys (§ 113/§ 116)</li> </ul>
<b>Hvem kan modtage indsatsen</b>	<p>Borgeren oplever begrænsninger i hverdagslivet.</p> <p>Visitor vurderer, at borgeren har behov for let til omfattende personassistance til at udføre nedenstående aktivitet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter</li> </ul>
<b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b>	<p>Borgeren skal have et væsentligt behov for at sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter ift. at kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• læse, telefonere, bruge computer, se tv mv.</li> <li>• lave mad, foretage indkøb, læse emballage, veje råvarer, sy, anvende kollektive transportmidler mv.</li> </ul> <p>Borgeren har behov for særlig belysning i forbindelse med den daglige husholdning.</p> <p>Borgerens læsevanskeligheder kan ikke afhjælpes på anden måde.</p>

<p><b>Særlige forhold som grundlag for indsatsen</b></p>	<p>Den eksisterende belysning i hjemmet er alderssvarende, og borgeren har forsøgt at optimere belysningen i hjemmet i forhold til synsnedsettelsen.</p> <p>Der skal foreligge lægelig dokumentation for at borgeren har en medicinsk defineret varig øjenlidelse, eller et varigt synshandicap med en synsstyrke på 6/18 eller derunder*.</p> <p>Der skal foreligge dokumentation efter en afprøvning med indstilling til hvilken type belysning, der vurderes at kunne afhjælpe borgerens behov.</p> <p>*Behovet for svagssynoptik og andre synshjælpemidler opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3). Ved "almindelig" forstås, at synsbrøken er vejledende. Der kan nemlig opstå situationer hvor der, på trods af at borgeren ser bedre end 6/18, er indikation for at bevilge synshjælpemidler. Det vil typisk dreje sig om situationer, hvor borgerens kontrastsyn er væsentligt nedsat eller hvis synsfeltet er indskrænket.</p>
<p><b>Opmærksomhedspunkter</b></p>	<p>Installation af visse typer særlig belysning skal bevilges efter § 116 i serviceloven, når der er tale om mur- og nagelfaste lysinstallationer som efterlader synlige spor ved nedtagning.</p> <p>Center for Specialundervisning for Voksne (CSV) forestår afprøvning og undervisning i brug og anvendelse af særlig belysning.</p> <p>Anvend henvisningsskema til afprøvning på CSV. Henvisningsskemaet udfyldes via CARE.</p> <p>CSV vurderer om borgeren har behov for at få hjælp til undervisning i brug og anvendelse af hjælpemidlet.</p> <p><b>Alternativer</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lys og Lup</li> <li>• Institut for blinde og svagsynede (IBOS)</li> </ul>
<p><b>Hvad indgår ikke i indsatsen?</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Drift og vedligeholdelse – fx udskiftning af batterier eller betaling af udgifter til strømforbrug</li> <li>• Almindelig og alderssvarende belysning.</li> </ul>

# Bilag

## Bilag I Borgerens hverdagsliv (A)

Kode	Aktiviteter i et hverdagsliv	Definition af den enkelte aktivitet	Bemærkning
A1	Arbejde/uddannelse	Alle former for lønnet beskæftigelse samt uddannelse	Aktiviteten er i udgangspunktet relevant for unge eller erhvervsaktive personer.
A2	Kontakt til familie og venner	Relationer til familie, venner, bekendte eller andre der betyder noget for personen. Aktiviteten kan ligeledes omfatte det at drage omsorg for andre – eksempelvis børn.	
A3	Interesser/Hobbyer	Aktiviteter, der betyder noget for personen og udføres, fordi personen har lyst til det. Uanset om aktiviteten udføres hjemme, ude, alene eller sammen med andre (inkl. religion).	Vær opmærksom på, at de øvrige aktiviteter (A1, A2, A4, A5, A6, A7, A8 og A9) ikke medtages her – også selvom de for borgeren har karakter af interesser/hobbyer.
A4	Måltider	Aktiviteter i relation til måltiderne. Kan eksempelvis være opvarmning, anretning og servering af tilberedt mad samt anretning og servering af kold mad, morgenmad, mellemmåltider og drikkevarer (inkl. oprydning/opvask) jf. personens ønsker, vaner og behov. Herunder de sociale aspekter der er relateret til måltidet.	
A5	Personlig hygiejne	Bad/vask, toiletbesøg og kropspleje, der er nødvendige for, at personen oplever at være soigneret og velplejet.	
A6	Daglig husholdelse	Praktiske aktiviteter såsom oprydning, rengøring og tøjvask, der er nødvendige for, at personen oplever, at hjemmet er rart, rent samt at tøjet er rent.	Inkl. eksempelvis at vande blomster.
A7	Vedligeholdelse af bolig og have	Aktiviteter, der er nødvendige for, at personen oplever, at bolig (indvendigt og udvendigt) og have vedligeholdes. Eksempelvis havearbejde.	Er eksklusiv daglig rengøring mv. Aktiviteten er hovedsageligt væsentlig for borgere bosat i ejerboliger.

A8	Indkøb	Indkøb af daglige varer, beklædningsgenstande eller andet, som er nødvendige for personen	Aktiviteten omfatter også det at planlægge indkøbet.
A9	At komme omkring	Mobilitet, der er nødvendig for, at personen kan færdes frit i overensstemmelse med personens ønsker, vaner og behov	Indendørs som udendørs

## Bilag 2 Den faglige vurdering (BI)

Kode	Aktiviteter	SUF's definitioner
		For alle aktivitetsområder gælder det at visitator vurderer borgers evne af såvel mental som fysisk karakter til, at <b>udføre</b> alle delelementer af aktiviteten: dvs. at planlægge, iværksætte og tage initiativ til handlinger
BI-1	At spise*	Fx: tage mad op til munden og spise, at skære eller bryde mad i stykker og anvende spiseredskaber (kniv, gaffel, ske), når maden er anrettet og serveret.
BI-2	At drikke*	Fx: at hælde op samt tage væske op til munden og drikke, at blande eller omrøre væsker, og at anvende drikkeredskaber (sugerør, tudekop), når væsken er serveret.
BI-3	At bade*	Fx bruse- eller karbad inkl. hårvask. Herunder også at komme ind i brusebadet eller op i badekarret, når man er i baderummet.
BI-4	At vaske sig*	Fx at vaske/tørre kroppen med anvendelse af vand, sæbe og håndklæde, fx almindelig vask af hænder, ansigt mv.
BI-5	At pleje kroppen	Fx: at soignere hud, ansigt, tænder, negle og rede hår.
BI-6	At klæde sig af og på*	Fx: at tage kropsbårne hjælpemidler, tøj og fodtøj af/på, herunder at vælge passende påklædning (sociale sammenhænge, rent tøj og vejret).
BI-7	Toiletbesøg	Fx: toiletbesøg, inkl.: efterfølgende personlig hygiejne, at tage tøjet af og på, at skifte ble, udføre tømning og skift af kateter- eller stomipose. Del af den automatiske indlæggelsesrapport
BI-8	At færdes i egen bolig*	Fx: at komme fra ét nødvendigt rum (køkken, bad, toilet, sove- og opholdsrum) til et andet nødvendigt rum i egen bolig og at komme omkring i det enkelte rum, dvs. at træde over dørtrin ol. Gælder dog ikke at komme ind i brusebadet eller op i badekarret.



BI-9	<b>At sikre indkøb af hverdagens varer</b>	Fx: indkøb og transport af varer, som er nødvendige for dagligdagen såsom mad, drikke og lignende daglige varer. Endelig omfatter aktiviteten at sætte varer på plads.
BI-10	<b>At lave mad*</b>	Fx: at tilberede, servere mad og drikke for sig selv, fx evnen til at putte sukker og fløde i kaffen når alle ingredienser er til stede. Aktiviteten er inkl. oprydning og opvask, der er knyttet til tilberedning og servering af mad/drikke. (inkl. at åbne/lukke emballage, samt at transportere fx tallerken fra køkken til stue)
BI-11	<b>At gøre rent</b>	Fx: at rydde op og støvsuge, skifte sengetøj, bruge tunge/lette redskaber til at holde gulve, inventar og overflader i nødvendige rum rene.
BI-12	<b>At vaske tøj/linned</b>	Fx: at vaske og holde tøj og linned. Omfatter også at kunne sortere, vaske og tørre tøj/linned, evt. brug af vaskemaskine og at lægge tøj sammen og på plads.
BI-13	<b>At færdes udenørs</b>	Fx: at komme ind og ud af egen bolig, at tilkomme omkring udenfor og at komme ind og ud af andre bygninger. Inkl. Transport af fx, daglig varer, vasketøj eller skrald.
BI-14	<b>At anvende kollektive transportmidler</b>	Fx: at planlægge turen, at komme ind/ud af kollektive transportmidler såsom bus/tog, at opholde sig i kollektive transportmidler såsom bus/tog. (Brug af taxa indgår ikke i aktiviteten)
BI-15	<b>At flytte sig*</b>	Fx: at ændre kroppsstilling (mellem ex liggende, siddende og stående stilling). At fastholde kroppsstilling (at holde kroppen i samme stilling efter behov, såsom at blive liggende, siddende eller stående) inkl. faldtendens (evt. årsag til fald beskrives under feltet fysiske begrænsninger) at flytte sig i vandret plan ved eksempelvis at skubbe sig op i sengen, rykke frem og tilbage i stolen.
BI-16	<b>At forebygge forværring af sygdom/tab af funktions-evne*</b>	Tiltag, der er nødvendige for, at der handles forsvarligt/passende i relation til personens sygdom og helbred.
BI-17	<b>At sikre sammenhæng i hverdagens aktiviteter*</b>	At planlægge og iværksætte hverdagsaktiviteter, så de hænger sammen. Herunder passende rækkefølge af hverdagens aktiviteter. Også evnen til at kunne indgå i sociale relationer og sammenhænge.

\*Del af den automatiske indlæggelsesrapport

## Definitioner:

Begreber der anvendes i definitionen af aktiviteterne:	
<b>At sikre</b>	At planlægge og iværksætte udførelsen af en aktivitet (at tage vare på, at noget bliver gjort/ udført). Det vil sige, at man enten udfører aktiviteten selv eller er i stand til at sætte andre til at udføre aktiviteten, hvis man ikke kan selv.
<b>At planlægge</b>	At konkretisere hvad der skal til for at udføre en aktivitet. Det vil sige at identificere og analysere flere forskellige muligheder og beslutte/vælge, hvilken mulighed der skal iværksættes. Herunder at sætte tingene i system/sammenhæng
<b>At iværksætte</b>	At tage initiativ til at en aktivitet bliver udført (sætte noget i gang).
<b>At udføre</b>	At gøre alle de delelementer (af såvel mental som fysisk karakter), der er nødvendige for at udføre den samlet aktivitet. At udføre omfatter således også at planlægge og iværksætte.
<b>Passende</b>	Noget er passende, når det ud fra en faglig vurdering er henholdsvis godt, sundhedsmæssigt forsvarligt mm.





**KØBENHAVNS KOMMUNE**

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen  
Center for Omsorg

Sjællandsgade 40  
2200 København N  
Telefon: 33 66 33 66  
E-mail: [suf@suf.kk.dk](mailto:suf@suf.kk.dk)

[www.kk.dk](http://www.kk.dk)